A BIZOTTSÁG (EU) 2017/2195 RENDELETE

(2017. november 23.)

a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatás létrehozásáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetében alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 18. cikke (3) bekezdésének b) és d) pontjára, valamint 18. cikkének (5) bekezdésére,

mivel:

(1) A teljesen működőképes és összekapcsolt belső energiapiac elengedhetetlen az energiaellátás biztonságának fenntartása, a versenyképesség növelése, valamint annak érdekében, hogy minden felhasználó elérhető áron tudjon energiát vásárolni.

(2) A villamos energia jól működő belső piacának megfelelő ösztönzőket kell biztosítania a termelők számára az új energiatermelési lehetőségekbe történő beruházásokhoz, ideértve a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiát is, különös figyelmet fordítva az Unió energiapiacának legelszigeteltebb tagállamaira és régióira. A jól működő piacnak a felhasználók érdekében is megfelelő intézkedéseket kell hoznia az energia hatékonyabb felhasználásának előmozdítására, amelynek előfeltétele a biztonságos energiaellátás.

(3) A 714/2009/EK rendelet megkülönböztetésmentes szabályokat ír elő a villamos energia határkeresztező kereskedelme esetében alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételek és különösen a határkeresztező villamosenergia-áramlásokat érintő rendszerösszekötők és átviteli hálózatok tekintetében. A valóban integrált villamosenergia-piac felé való elmozdulás és az üzembiztonság biztosítása érdekében ki kell alakítani a kiegyenlítő szabályozás hatékony szabályait, amelyekkel a piaci szereplőket ösztönözni lehet arra, hogy hozzájáruljanak a rendszer azon hiányosságainak megoldásához, amelyekért ők felelősek. Különösen szükséges olyan szabályok felállítása, amelyek a kiegyenlítő szabályozás és az energiakereskedelem technikai és működési szempontjaihoz kapcsolódnak. E szabályoknak magukban kell foglalniuk a rendszerszintű kiegyenlítő szabályozási tartalékokra vonatkozó szabályokat is.

(4) Az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet [2] az átvitelirendszer-üzemeltetőkre (TSO-k), a regionális biztonsági koordinátorokra, az elosztórendszer-üzemeltetőkre (DSO-k) és a jelentős hálózathasználókra vonatkozó harmonizált szabályokat állít fel a rendszerüzemeltetéssel kapcsolatban. A rendelet azonosítja a rendszer legfontosabb állapotait (normálállapot, készenléti állapot, vészhelyzeti állapot, blackout állapot és helyreállítási állapot). Ezenkívül meghatározza az üzembiztonság Unió-szerte történő fenntartására vonatkozó előírásokat és irányelveket, valamint elő kívánja mozdítani a teljesítmény-frekvencia szabályozásra és tartalékokra vonatkozó uniós előírások és irányelvek összehangolását.

(5) A rendelet uniós szinten állítja fel a szabályozási szolgáltatások piacainak működését meghatározó technikai, működési és piaci szabályokat. Meghatározza továbbá a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésére, a kiegyenlítő szabályozási energia aktiválására és a mérlegkörfelelősökkel való pénzügyi elszámolásra vonatkozó szabályokat. A rendelet azt is előírja, hogy harmonizált módszereket kell kialakítani az övezetközi átviteli kapacitás kiegyenlítő szabályozás céljából történő felosztására. Ezek a szabályok lehetővé teszik a határkeresztező kereskedelem növekedését és a meglévő hálózatoknak a kiegyenlítő szabályozási energia céljából történő, még hatékonyabb felhasználását, így növelni fogják a rövid távú piacok likviditását. Mivel a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok uniós szintű kiegyenlítő szabályozási platformokon fognak versenyezni, ezért ennek a versenyre is pozitív hatása lesz.

(6) E rendelet célja, hogy biztosítsa az európai átviteli rendszer optimális irányítását és összehangolt működését, támogassa a megújulóenergia-termelés térnyerésére irányuló uniós célok elérését, valamint előnyöket biztosítson a felhasználóknak. Indokolt úgy rendelkezni, hogy a TSO-k (amennyiben alkalmazandó, a DSO-kkal együttműködve) legyenek felelősek az európai kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak megszervezéséért, továbbá törekedjenek azok integrációjára, és mindeközben a lehető leghatékonyabb módon tartsák egyensúlyban a rendszert. Ehhez a TSO-knak szorosan együtt kell működniük egymással és a DSO-kkal, és a lehető legnagyobb mértékben össze kell hangolniuk a tevékenységeiket annak érdekében, hogy régiókon és feszültségszinteken átívelő, hatékony villamosenergia-rendszert hozzanak létre a versenyjog sérelme nélkül.

[1] HL L 211., 2009.8.14., 15. o.

[2] A Bizottság (EU) 2017/1485 rendelete (2017. augusztus 2.) a villamosenergia-átviteli hálózat üzemeltetésére vonatkozó iránymutatás megalkotásáról (HL L 220., 2017.8.25., 1. o.).

(7) A TSO-k számára lehetővé kell tenni, hogy az e rendelet szerinti feladataik vagy azok egy része ellátásával harmadik felet bízzanak meg. A megbízást adó TSO továbbra is felelős marad az e rendelet szerinti kötelezettségeknek való megfelelésért. Hasonlóképpen a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az e rendelet szerinti feladatok és kötelezettségek ellátását harmadik félre ruházzák át. Az ilyen átruházást a nemzeti szinten végrehajtásra kerülő feladatokra és kötelezettségekre (például a kiegyenlítőenergia-elszámolás) kell korlátozni. Az átruházás korlátozása nem vezethet a meglévő nemzeti intézkedések szükségtelen változásaihoz. Indokolt azonban, hogy a TSO-k továbbra is felelősséggel tartozzanak a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([1]) értelmében az egész Európára kiterjedő módszertanok kidolgozásával, valamint az európai szintű kiegyenlítő szabályozási platformok bevezetésével és üzemeltetésével kapcsolatban rájuk ruházott feladatokért. Amennyiben egy tagállamban harmadik fél rendelkezik a kiegyenlítőenergia-elszámoláshoz szükséges szakértelemmel és tapasztalattal, a tagállam TSO-ja felkérheti a többi TSO-t vagy az ENTSO-E-t arra, hogy lehetővé tegyék az ilyen harmadik fél közreműködését a javaslat kidolgozása során. Mindazonáltal a javaslat kidolgozásáért való felelősség a tagállami TSO-nál marad együttesen valamennyi más TSO-val, és ez a felelősség nem ruházható át harmadik félre.

(8) A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók és a mérlegkörfelelősök szerepét meghatározó szabályok biztosítják az igazságos, átlátható és megkülönböztetésmentes megközelítést. A kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételek ezenkívül megszabják azokat az alapelveket és szerepeket, amelyek alapján az e rendeletben szabályozott kiegyenlítő szabályozási tevékenységekre sor kerül, valamint biztosítják a piaci szereplők (beleértve a keresletoldali válasz szabályozási központokat és az elosztás szintjén megtalálható eszközöket) közötti egyenlő versenyfeltételeken alapuló megfelelő versenyt.

(9) A kiegyenlítő szabályozási energia vagy kiegyenlítő szabályozási kapacitás biztosítását célzó kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóknak egy, a TSO-k által – szükség esetén a DSO-kkal szoros együttműködésben – meghatározott minősítési eljáráson kell megfelelniük.

(10) A kiegyenlítő szabályozási energia piacainak integrációját a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetését célzó, valamint a frekvencia-helyreállítási tartalékból és helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjét lehetővé tévő közös európai platformok létrehozásával kell megkönnyíteni. A TSO-k közötti együttműködést szigorúan az említett európai platformok hatékony és biztonságos megtervezésére, megvalósítására és működtetésére kell korlátozni.

(11) A frekvencia-helyreállítási tartalékból és helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére szolgáló platformoknak az ajánlatiársorrenden alapuló modellt kell alkalmazniuk annak érdekében, hogy biztosítsák az ajánlatok aktiválásának költséghatékonyságát. Kizárólag abban az esetben van lehetőségük a TSO-knak más modellen alapuló platformot bevezetni és működtetni, amennyiben a valamennyi TSO által készített költséghatékonysági elemzés azt mutatja, hogy az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére szolgáló platform modelljét módosítani szükséges.

(12) A kiegyenlítő szabályozási energia piacai integrációjának meg kell könnyítenie a napon belüli piac hatékony működését annak érdekében, hogy a piaci szereplőknek lehetőségük legyen a valós időhöz a lehető legközelebbi kiegyenlítésre. A TSO-knak csupán a napon belüli piac után fennmaradó kiegyenlítetlenségre kellene szabályozniuk a kiegyenlítő szabályozási piacokon. A kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak európai összehangolása (15 perc) segítené a napon belüli kereskedelmet és számos, azonos szállítási idővel rendelkező kereskedelmi termék fejlesztését mozdítaná elő.

(13) A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjének lehetővé tétele, a közös ajánlatiársorrend létrehozása és a szabályozási szolgáltatások piacainak megfelelő likviditása érdekében szabályozni kell a kiegyenlítő szabályozási termékek szabványosítását. E rendelet felsorolja a szabványos termékeket meghatározó minimális szabványjellemzőket és további jellemzőket.

(14) A kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékek árképzési módszerének pozitív ösztönzőket kell teremtenie a piaci szereplők számára, hogy fenntartsák a rendszer egyensúlyát és/vagy elősegítsék kiegyenlítőenergiaegységár-számítási területeik rendszeregyensúlyának helyreállítását, valamint csökkentsék a rendszer kiegyenlítetlenségét és a társadalmat terhelő költségeket. Az árképzési megközelítésnek a keresletoldali válasz és az üzembiztonsági korlátozás alá eső egyéb kiegyenlítő szabályozási források gazdaságos felhasználására kell törekednie. A szabályozási kapacitás beszerzése során használt árképzési módszernek a keresletoldali válasz és az üzembiztonsági korlátozás alá eső egyéb kiegyenlítő szabályozási források gazdaságos felhasználására kell törekednie.

(15) Annak érdekében, hogy a TSO-k hatékonyan és gazdaságosan, valamint piaci alapon tudják beszerezni és használni a kiegyenlítő szabályozási kapacitást, a piac integrációjának megerősítésére van szükség. E tekintetben ez a rendelet a következő három módszert határozza meg, amelyeken keresztül egy költség-haszon elemzés alapján a TSO-k a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében eloszthatják az övezetközi kapacitást: az együttesen optimalizált eljárás, a piaci alapú felosztási eljárás és a gazdaságossági

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

elemzésen alapuló felosztás. Az együttesen optimalizált felosztási eljárás másnapi alapon alkalmazandó, míg a piaci alapú felosztási eljárás akkor végezhető el, ha a szerződést legfeljebb egy héttel a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt kötötték, a gazdaságossági elemzésen alapuló felosztást pedig akkor, ha a szerződést több mint egy héttel a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt kötötték, feltéve, hogy a felosztott mennyiség korlátozott, és az értékelést minden évben elvégzik.

(16) Azt követően, hogy az illetékes szabályozó hatóságok jóváhagyták az övezetközi kapacitás felosztási eljárásra vonatkozó módszertant, a tapasztalatszerzés és a többi TSO általi jövőbeli zökkenőmentes alkalmazás céljából két vagy több TSO előzetesen is jogosult bevezetni a módszertan alkalmazását. Egy ilyen módszer alkalmazását – amennyiben az létezik – mindazonáltal össze kell hangolni valamennyi TSO tekintetében, a piaci integráció elősegítése céljából.

(17) A kiegyenlítőenergia-elszámolás általános célja biztosítani, hogy a mérlegkörfelelősök hatékony módon támogassák a rendszer egyensúlyát, és hogy a piaci szereplők ösztönzést kapjanak a rendszer egyensúlyának fenntartására és/vagy helyreállításának elősegítésére. E rendelet meghatározza a kiegyenlítőenergia-elszámolás szabályait, és biztosítja, hogy azok megkülönböztetésmentesek, igazságosak, objektívek és átláthatók legyenek. Annak érdekében, hogy a kiegyenlítő szabályozási piacok és az általános energiarendszer alkalmassá váljon a növekvő súlyú változékony megújuló energiaforrások integrációjára, a kiegyenlítőenergia-egységáraknak a villamos energia valósidejű értékét kell tükrözniük.

(18) A rendeletben az egyes szabályok alkalmazásától ideiglenesen eltérő TSO-kra vonatkozó eljárást kell meghatározni, amely figyelembe veszi azokat a körülményeket, amelyek miatt a szabályok betartása kivételes esetben például üzembiztonsági kockázathoz vagy az intelligens energiahálózati infrastruktúra idő előtti lecseréléséhez vezetne.

(19) A 713/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) 8. cikke értelmében az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (Ügynökség) hoz döntést, ha az illetékes nemzeti szabályozó hatóságok nem tudnak megállapodni a közös feltételekről vagy módszerekről.

(20) Ez a rendelet az Ügynökséggel, a Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózatával (ENTSO-E) és az érdekelt felekkel való szoros együttműködés keretében került kidolgozásra a hatékony, kiegyensúlyozott és arányos szabályok átlátható és a részvételt elősegítő módon történő elfogadása érdekében. A 714/2009/EK rendelet 18. cikke (3) bekezdésének megfelelően a Bizottság egyeztetni fog az Ügynökséggel, az ENTSO-E-vel és más releváns érdekelt felekkel, mielőtt e rendelet bárminemű módosítását javasolná.

(21) Az e rendeletben foglalt intézkedések összhangban állnak a 714/2009/EK rendelet 23. cikkének (1) bekezdésében említett bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy és hatály

(1) Ez a rendelet a villamos energia kiegyenlítő szabályozásának részletes irányelveit fekteti le, beleértve a frekvenciatartási tartalék, a frekvencia-helyreállítási tartalék és a helyettesítő tartalék beszerzését és elszámolását, valamint a frekvencia-helyreállítási tartalék és a helyettesítő tartalék aktiválására vonatkozó közös módszertant.

(2) Ez a rendelet az átvitelirendszer-üzemeltetőkre (TSO-k), az elosztórendszer-üzemeltetőkre (DSO-k), beleértve a zárt elosztórendszerek üzemeltetőit is, a szabályozó hatóságokra, az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségére (Ügynökség), a Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózatára (ENTSO-E), valamint a kötelezettségekkel megbízott vagy azokkal felruházott harmadik felekre és egyéb piaci szereplőkre vonatkozik.

(3) E rendelet az Unióban található valamennyi átviteli rendszerre és rendszerösszekötőre vonatkozik, kivéve egyes szigeteken található olyan átviteli rendszereket, amelyek nem csatlakoznak rendszerösszekötőkkel más átviteli rendszerekhez.

(4) Az egynél több TSO-val rendelkező tagállamokban e rendelet az adott tagállamon belüli valamennyi TSO-ra vonatkozik. Ha egy TSO-nak nincs az e rendelet szerinti egy vagy több kötelezettséghez kapcsolódó funkciója, akkor a tagállamok előírhatják, hogy az ilyen kötelezettségek teljesítésének feladatát ruházzák rá egy vagy több, meghatározott TSO-ra.

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 713/2009/EK rendelete (2009. július 13.) az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége létrehozásáról (HL L 211., 2009.8.14., 1. o.).

(5) Amennyiben egy teljesítmény-frekvencia szabályozási (LFC) terület két vagy több TSO-ból áll, az adott LFC-terület valamennyi TSO-ja – az illetékes szabályozó hatóságok jóváhagyásával – dönthet úgy, hogy az e rendelet szerinti egy vagy több kötelezettség végrehajtása koordinált módon történik az LFC-terület valamennyi menetrendkezelési területén.

(6) A kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékek cseréjének európai platformja azzal a feltétellel válhat nyitottá a Svájcban működő TSO-k számára, ha a szóban forgó ország hatályos nemzeti joga megvalósítja az uniós villamosenergia-piaci jogszabályok főbb rendelkezéseit, és amennyiben létezik a villamosenergia-ipari együttműködésről szóló kormányközi megállapodás az Unió és Svájc között, vagy ha Svájc kizárása nem menetrendezett Svájcon keresztüli fizikai teljesítmény áramláshoz vezetne, veszélyeztetve a régió rendszerbiztonságát.

(7) A (6) bekezdés szerinti feltételektől függően a 4. cikk (3) bekezdésében meghatározott eljárás figyelembevételével az Ügynökség és valamennyi TSO véleménye alapján a Bizottság határoz Svájc részvételéről a kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékek cseréjének európai platformján. A svájci TSO-k jogai és kötelezettségei összhangban állnak az Unióban működő TSO-k jogaival és kötelezettségeivel, lehetővé téve az uniós szintű kiegyenlítő szabályozási piac zavartalan működését, valamint az egyenlő feltételek megteremtését valamennyi érintett esetében.

(8) Ez a rendelet az (EU) 2017/1485 rendelet 18. cikkében foglalt valamennyi rendszerállapotra vonatkozik.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában a 2009/72/EK irányelv 2. cikkében, a 714/2009/EK rendelet 2. cikkében, az 543/2013/EU bizottsági rendelet ([1]) 2. cikkében, az (EU) 2015/1222 bizottsági rendelet ([2]) 2. cikkében, az (EU) 2016/631 bizottsági rendelet ([3]) 2. cikkében, az (EU) 2016/1388 bizottsági rendelet ([4]) 2. cikkében, az (EU) 2016/1447 bizottsági rendelet ([5]) 2. cikkében, az (EU) 2016/1719 bizottsági rendelet ([6]) 2. cikkében, az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet 3. cikkében, valamint az (EU) 2017/2196 bizottsági rendelet ([7]) 3. cikkében foglalt fogalommeghatározásokat kell alkalmazni.

Ezen túlmenően az alábbi fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „kiegyenlítő szabályozás”: bármilyen időtávú tevékenység és eljárás, amelyen keresztül a TSO-k folyamatosan biztosítják a rendszerfrekvencia fenntartását az előre meghatározott stabilitási tartományon belül az (EU) 2017/1485 rendelet 127. cikkének megfelelően, valamint az előírt mennyiség tekintetében szükséges tartalékmennyiségeknek való megfelelést az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részének V., VI. és VII. címében foglaltak szerint;

2. „kiegyenlítő szabályozási piac”: a kiegyenlítő szabályozás piaci alapú működtetését biztosító intézményes, kereskedelmi és üzemeltetési megállapodások összessége;

3. „kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások”: kiegyenlítő szabályozási energia vagy kiegyenlítő szabályozási kapacitás vagy mindkettő;

4. „kiegyenlítő szabályozási energia”: a TSO-k által a kiegyenlítő szabályozásra használt és a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók által nyújtott energia;

5. „kiegyenlítő szabályozási kapacitás”: az a tartalékkapacitási mennyiség, amelynek a rendelkezésre állásáról a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató megállapodott, és amelynek tekintetében a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató beleegyezett abba, hogy a szerződés időtartama alatt a vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energiamennyiségre ajánlatokat tegyen a TSO-knak;

([1]) A Bizottság 543/2013/EU rendelete (2013. június 14.) a villamosenergia-piacokra vonatkozó adatok benyújtásáról és közzétételéről, valamint a 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról (HL L 163., 2013.6.15., 1. o.).

([2]) A Bizottság (EU) 2015/1222 rendelete (2015. július 24.) a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 197., 2015.7.25., 24. o.).

([3]) A Bizottság (EU) 2016/631 rendelete (2016. április 14.) a termelőegységek hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL L 112., 2016.4.27., 1. o.).

([4]) A Bizottság (EU) 2016/1388 rendelete (2016. augusztus 17.) a felhasználók csatlakozására vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL L 223., 2016.8.18., 10. o.).

([5]) A Bizottság (EU) 2016/1447 rendelete (2016. augusztus 26.) a nagyfeszültségű egyenáramú rendszerek és az egyenáram-csatlakozású erőműparkok hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL L 241., 2016.9.8., 1. o.).

([6]) A Bizottság (EU) 2016/1719 rendelete (2016. szeptember 26.) a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 259., 2016.9.27., 42. o.).

([7]) A Bizottság (EU) 2017/2196 rendelete (2017. november 24.) a villamosenergia-vészhelyzet kezelésére és a rendszer működésének helyreállítására irányuló üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (lásd e Hivatalos Lap 54. oldalát).

6. „kiegyenlítő szabályozási szolgáltató” (BSP): olyan piaci szereplő, aki olyan kiegyenlítő szabályozási tartalékot szolgáltató egységekkel vagy kiegyenlítő szabályozási központtal rendelkezik, amelyek kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat tudnak nyújtani a TSO-knak;

7. „mérlegkörfelelős” (BRP): a kiegyenlítetlenségéért felelős piaci szereplő vagy annak kiválasztott képviselője;

8. „kiegyenlítetlenség”: az a mérlegkörfelelős számára egy adott kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakra kiszámolt energiamennyiség, amely az adott mérlegkörfelelős elszámolási mérési mennyisége és a mérlegkörfelelős végleges kereskedelmi szaldója közötti különbséget jelöli, beleértve a mérlegkörfelelősre alkalmazott utasított eltérést;

9. „kiegyenlítőenergia-elszámolás”: pénzügyi elszámolási mechanizmus a mérlegkörfelelős kiegyenlítetlenségének megfelelő terhelése vagy megfizetése céljából;

10. „kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak”: az az időszak, amelyre a mérlegkörfelelős kiegyenlítetlenségét kiszámítják;

11. „kiegyenlítőenergia-számítási terület”: az a terület, amelyre a kiegyenlítetlenséget kiszámítják;

12. „kiegyenlítőenergia-egységár”: az egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakokra a kiegyenlítő energiára kiszabott ár irányonként (akár pozitív, nulla vagy negatív érték);

13. „kiegyenlítőenergiaegységár-számítási terület”: az a terület, amelynek vonatkozásában a kiegyenlítőenergia-egységárat kiszámítják;

14. „utasított eltérés”: a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató által biztosított és a hálózati csatlakozást biztosító TSO által a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak alatt az érintett mérlegkörfelelősök számára felhasznált kiegyenlítő szabályozási energia mennyisége, amely ezen mérlegkörfelelősök kiegyenlítetlenségének kiszámításához szükséges;

15. „elszámolási mérési mennyiség”: a rendszerbe ténylegesen betáplált vagy onnan vételezett és a mérlegkörfelelős kiegyenlítetlenségének kiszámításához a mérlegkörfelelőshöz rendelt energiamennyiség;

16. „kereskedelmi szaldó”: a mérlegkörfelelős bejelentett energiamennyisége, amelynek segítségével a kiegyenlítetlenségét kiszámítják;

17. „önálló teherelosztási modell”: az a menetrendkezelési és teherelosztási modell, amelynél a termelői menetrendeket, a felhasználói menetrendeket, valamint a villamosenergia-termelői és -felhasználói létesítmények teherelosztását a létesítmények menetrendkezelési felelősei határozzák meg;

18. „központi teherelosztási modell”: az a menetrendkezelési és teherelosztási modell, amelynél a termelői menetrendeket, a felhasználói menetrendeket, valamint a villamosenergia-termelői és felhasználói létesítmények teherelosztását a teherelosztásra alkalmas létesítmények tekintetében a TSO-k határozzák meg az integrált menetrendkezelési eljárás keretében;

19. „integrált menetrendkezelési eljárás”: ismétlődő eljárás, amely legalább egy olyan integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatot alkalmaz, amely az eljárás bemeneteként tartalmazza a villamosenergia-termelői és -felhasználói létesítmények kereskedelmi adatait és összetett műszaki adatait, valamint kifejezetten magában foglalja az indítási paramétereket, a szabályozási terület legutolsó megfelelőségi elemzését és az üzembiztonsági határértékeket;

20. „integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontja”: az az időpont, amely után az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok beadása vagy módosítása az integrált menetrendkezelési eljárás adott iterációi során már nem engedélyezett;

21. „TSO–TSO modell”: a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjére irányuló modell, amelynek keretében a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat nyújt a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak, amely ezt a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatást nyújtja az igénylő TSO-nak;

22. „hálózati csatlakozást biztosító TSO”: az a TSO, amely azt a menetrendkezelési területet működteti, amelyen a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóknak és a mérlegkörfelelősöknek meg kell felelniük a kiegyenlítő szabályozáshoz kapcsolódó feltételeknek;

23. „kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréje”: a kiegyenlítő szabályozási energia, a kiegyenlítő szabályozási kapacitás vagy mindkettő cseréje;

24. „kiegyenlítő szabályozási energia cseréje”: kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválása a kiegyenlítő szabályozási energia olyan TSO-nak történő szállítása érdekében, amely az aktivált kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóétól eltérő menetrendkezelési területen van;

25. „a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje”: kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása olyan TSO-nak, amely az adott kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóétól eltérő menetrendkezelési területen van;

26. „kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadása”: a kiegyenlítő szabályozási kapacitásnak az eredeti szerződésben szereplő kiegyenlítő szabályozási szolgáltatótól egy másik kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóhoz való átadása;

27. „kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpont”: az az időpont, amely után a közös ajánlati ársorrenden szereplő szabványos termékre vonatkozó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat beadása vagy módosítása már nem lehetséges;

28. „szabványos termék”: valamennyi TSO által meghatározott, kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjére irányuló harmonizált kiegyenlítő szabályozási termék;

29. „felkészülési időtartam”: TSO-TSO modell esetében a hálózati csatlakozást biztosító TSO által benyújtott igény, vagy TSO-BSP modell esetében a szerződött TSO által benyújtott igény és a fel-, ill. leterhelési idő kezdete közötti időtartam;

30. „teljes aktiválási idő”: TSO–TSO modell esetében a hálózati csatlakozást biztosító TSO, vagy TSO–BSP modell esetében a szerződött TSO által benyújtott aktiválási igény és az érintett termék teljes felterhelése közötti időtartam;

31. „deaktiválási időtartam”: az az időtartam, amely a teljes felterheléstől a menetrendi munkapontra való leterhelésig, vagy a teljes leterhelésről a menetrendi munkapontra való felterhelésig tart;

32. „szállítási időtartam”: az a szállítási időtartam, amely során a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató teljesíti a teljes felszabályozási vagy a teljes leszabályozási igényt;

33. „érvényességi időtartam”: az az időtartam, amely során a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató által beadott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat aktiválható a termék minden jellemzőjének megtartása mellett. Az érvényességi időtartamot egy kezdési és egy befejezési időpont határozza meg;

34. „aktiválási mód”: a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválási módja, attól függően lehet kézi vagy automatikus, hogy a kiegyenlítő szabályozási energiát egy üzemeltető kézzel indítja el, vagy az zárthurkú szabályozásban automatikusan indul-e el;

35. „felosztható ság”: a TSO lehetősége arra, hogy a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató által benyújtott, kiegyenlítőszabályozásienergia- vagy kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatoknak csupán egy részét használja fel, akár az aktiválás, akár az időtartam tekintetében;

36. „egyedi termék”: olyan termék, amely eltér a szabványos termékektől;

37. „közös ajánlati árs orrend”: az ajánlatok aktiválására használt lista, amely a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat azok árainak sorrendjében tartalmazza;

38. „kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó ajánlatok TSO általi beadásának kapuzárási időpontja”: az a legkésőbbi időpont, amikor a hálózati csatlakozást biztosító TSO továbbíthatja a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóktól kapott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat az aktiválásoptimalizáló funkciónak;

39. „aktiválásoptimalizáló funkció”: a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválásának optimalizálására alkalmazott algoritmust működtető funkció;

40. „kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás funkció”: a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetéséhez használt algoritmusokat működtető funkció;

41. „TSO–TSO elszámolási funkció”: a TSO-k közötti együttműködési eljárásokra vonatkozó elszámolás funkciója;

42. „kapacitásbeszerzés-optimalizáló funkció”: a kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő TSO-k részére történő kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésének optimalizálására alkalmazott algoritmust működtető funkció;

43. „TSO–BSP modell”: olyan kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjére vonatkozó modell, amelyben a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató közvetlenül a szerződött TSO-nak nyújt kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat, a TSO pedig ezeket a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat továbbítja az igénylő TSO-nak;

44. „szerződött TSO”: az a TSO, amely a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokra vonatkozó szerződéses megállapodást kötött a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóval egy másik menetrendkezelési területen;

45. „igénylő TSO”: a kiegyenlítő szabályozási energia szállítását igénylő TSO.

3. cikk

Célkitűzések és szabályozási szempontok

(1) E rendelet célja:

a) a hatékony verseny, a megkülönböztetésmentesség és az átláthatóság előmozdítása a kiegyenlítő szabályozási piacokon;

b) a kiegyenlítő szabályozás, valamint az európai és nemzeti kiegyenlítő szabályozási piacok hatékonyságának növelése;

c) a kiegyenlítő szabályozási piacok integrálása, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjének előmozdítása, valamint az üzembiztonság elősegítése;

d) az uniós villamosenergia-átviteli rendszer és villamosenergia-ágazat hatékony, hosszú távú működésének és fejlődésének elősegítése, valamint a másnapi, a napon belüli és a kiegyenlítő szabályozási piacok hatékony és folyamatos működésének megkönnyítése;

e) annak biztosítása, hogy a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások beszerzése igazságos, objektív, átlátható és piaci alapú legyen annak érdekében, hogy az új belépők számára belépéskor ne legyenek felesleges akadályok, és hogy elősegítse a kiegyenlítő szabályozási piacok likviditását, miközben megakadályozza a belső villamosenergia-piacon belüli verseny indokolatlan torzulását;

f) a keresletoldali válasz részvételének megkönnyítése, beleértve az összevont szabályozási célú létesítményeket és az energiatárolást, valamint annak biztosítása, hogy ezek a létesítmények azonos feltételek mellett versenyezzenek az egyéb kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokkal, és ahol szükséges, függetlenül járhassanak el önálló villamosenergia-felhasználói létesítmény kiszolgálásakor;

g) a megújuló energiaforrások részvételének megkönnyítése és a megújulóenergia-termelés elterjedésére irányuló uniós célok elérésének támogatása.

(2) Az e rendeletet alkalmazó tagállamok, illetékes szabályozó hatóságok és rendszerüzemeltetők kötelesek:

a) az arányosság és a megkülönböztetésmentesség elvét követni;

b) átláthatóságot biztosítani;

c) a legnagyobb általános hatékonyság és a legalacsonyabb összköltség közötti optimalizálás elvét követni valamennyi érintett fél esetében;

d) biztosítani, hogy a TSO-k a lehető legnagyobb mértékben hasznosítsák a piaci alapú mechanizmusokat a hálózat biztonságának és stabilitásának biztosítása érdekében;

e) biztosítani, hogy a hosszú távú, a másnapi és a napon belüli piacok fejlődése ne legyen veszélyeztetve;

f) betartani az érintett TSO-ra átruházott kötelezettséget a rendszerbiztonság fenntartása érdekében, beleértve a nemzeti törvényekben előírtakat;

g) egyeztetni az érintett DSO-kkal, és figyelembe venni a rendszerükre gyakorolt potenciális hatásokat;

h) figyelembe venni az elfogadott európai szabványokat és műszaki előírásokat.

4. cikk

A TSO-k feltételei vagy módszertanai

(1) A TSO-k kialakítják az e rendeletben előírt feltételeket vagy módszertanokat, és a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban, az e rendeletben rögzített határidőn belül beterjesztik azokat jóváhagyásra az illetékes szabályozó hatóságoknak.

(2) Amennyiben az e rendelet szerinti feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslat kialakítása és egyeztetése egynél több TSO feladata, úgy a részt vevő TSO-k kötelesek szorosan együttműködni. A TSO-k (az ENTSO-E közreműködésével) rendszeresen tájékoztatják az illetékes szabályozó hatóságokat és az Ügynökséget ezen feltételek vagy módszertanok kialakításának előrehaladásáról.

(3) Amennyiben nem sikerül egyetértésre jutni az 5. cikk (2) bekezdése szerinti feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatokról, a TSO-k minősített többséggel hoznak döntést. Az 5. cikk (2) bekezdése szerinti javaslatok elfogadása során minősített többséget képeznek:

a) a tagállamok legalább 55 %-át képviselő TSO-k; valamint

b) az Unió népességének legalább 65 %-át magukban foglaló tagállamokat képviselő TSO-k.

Az 5. cikk (2) bekezdése szerinti döntés tekintetében a blokkoló kisebbségnek legalább négy tagállamot képviselő TSO-kat kell magában foglalnia; ennek hiányában úgy kell tekinteni, hogy sikerült elérni a minősített többséget.

(4) Ha az érintett régiók több mint öt tagállamból állnak, és az 5. cikk (3) bekezdése szerinti feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatokról döntő TSO-k nem tudnak megegyezésre jutni, akkor a TSO-k minősített többséggel hoznak döntést. Az 5. cikk (3) bekezdése szerinti javaslatok elfogadása során minősített többséget képeznek:

a) az érintett tagállamok legalább 72 %-át képviselő TSO-k; valamint

b) az érintett régió népességének legalább 65 %-át magukban foglaló tagállamokat képviselő TSO-k.

Az 5. cikk (3) bekezdése szerinti döntés tekintetében a blokkoló kisebbségnek legalább a részt vevő tagállamok lakosságának több mint 35 %-át plusz legalább egy további tagállamot képviselő TSO-k minimális számát kell magában foglalnia; ennek hiányában úgy kell tekinteni, hogy sikerült elérni a minősített többséget.

(5) Az 5. cikk (3) bekezdésével összhangban az öt vagy annál kevesebb tagállamból álló régiókkal kapcsolatos feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatokról döntő TSO-k döntésüket konszenzussal hozzák meg.

(6) A TSO-k (3) és (4) bekezdés szerinti döntéshozatala során minden egyes tagállam egy szavazattal rendelkezik. Ha egy tagállam területén egynél több TSO működik, a tagállam megosztja közöttük szavazati jogát.

(7) Ha a TSO-k nem nyújtanak be a feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatot az illetékes szabályozó hatóságoknak az e rendeletben meghatározott határidőkön belül, akkor az illetékes szabályozó hatóságokhoz és az Ügynökséghez el kell juttatniuk a feltételek vagy módszertanok tervezetét, és magyarázatot kell adniuk a megállapodás meghiúsulásának okairól. Az Ügynökség tájékoztatja a Bizottságot és – az illetékes szabályozó hatóságokkal együttműködve, a Bizottság kérésére – kivizsgálja a meghiúsulás okait és azokról tájékoztatja a Bizottságot. Az Ügynökség tájékoztatásának átvételétől számított négy hónapon belül a Bizottság megteszi a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy a szükséges feltételek vagy módszertanok elfogadását lehetővé tegye.

5. cikk

A TSO-k feltételeinek vagy módszertanainak jóváhagyása

(1) A 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban minden illetékes szabályozó hatóság jóváhagyja a TSO-k által a (2), (3) és (4) bekezdés szerint kialakított feltételeket vagy módszertanokat.

(2) Az alábbi feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatok esetében valamennyi szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges:

a) a 20. cikk (1) bekezdésével, a 21. cikk (1) bekezdésével és a 22. cikk (1) bekezdésével összhangban az európai platformok létrehozására irányuló keretelvek;

b) a 20. cikk (5) bekezdése és a 21. cikk (5) bekezdésével összhangban az európai platformok létrehozására irányuló keretelvek módosításai;

c) a 25. cikk (2) bekezdésével összhangban a kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos szabványos termékek;

d) a 29. cikk (3) bekezdésével összhangban a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválása céljából kialakítandó minősítés módszertana;

e) a 29. cikk (11) bekezdésével összhangban azon kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok minimális mennyiségének lehetséges növelésére irányuló értékelés, amelyeket az európai platformok felé szükséges továbbítani

f) a 30. cikk (1) és (5) bekezdésével összhangban a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vagy a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működése során használt kiegyenlítő szabályozási energia és övezetközi kapacitás árképzési módszertanok;

g) a 38. cikk (3) bekezdésével összhangban a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére és a tartalékok megosztására használt övezetközi kapacitás felosztási eljárásra irányuló módszertan harmonizációja;

h) a 40. cikk (1) bekezdésével összhangban az övezetközi kapacitás együttesen optimalizált felosztási eljárásának módszertana;

i) az 50. cikk (1) bekezdésével összhangban a szándékolt energiacserére vonatkozó TSO-TSO elszámolás szabályai;

j) az 52. cikk (2) bekezdésével összhangban a kiegyenlítőenergia-elszámolás fő jellemzőinek harmonizációja;

amelyek vonatkozásában egy tagállam véleményt nyilváníthat az érintett szabályozó hatóság felé.

(3) Az érintett régió valamennyi szabályozó hatóságának jóváhagyása szükséges az alábbi feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatok esetében:

a) az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részével összhangban tartalékhelyettesítési eljárásokat végző valamennyi TSO-t érintő földrajzi területek esetében a 19. cikk (1) bekezdésével összhangban a helyettesítő tartalékra vonatkozó európai platformok létrehozásával kapcsolatos keretelvek;

b) a két vagy annál több, kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő vagy annak cseréjére kölcsönösen hajlandó TSO-t érintő földrajzi területek esetében a 33. cikk (1) bekezdésével összhangban a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére és beszerzésére irányuló közös és harmonizált szabályok és eljárások felállítása;

c) a kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő TSO-kat érintő földrajzi területek esetében a 33. cikk (6) bekezdésével összhangban az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja után rendelkezésre álló övezetközi kapacitás valószínűségének kiszámítására irányuló módszertan;

d) mentesség meghatározása azon földrajzi régióra, amelyben a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésére sor került, amelynek értelmében a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók nem kapnak lehetőséget arra, hogy a 34. cikk (1) bekezdésében meghatározott kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtására irányuló kötelezettségeiket átadják;

e) a 35. cikk (1) bekezdésével összhangban a TSO–BSP modell alkalmazása a két vagy annál több TSO-t magában foglaló földrajzi területen;

f) a 37. cikk (3) bekezdésével összhangban az egyes kapacitásszámítási régiókra az övezetközi kapacitás számításához alkalmazott módszertanok;

g) a 38. cikk (1) bekezdése alapján a két vagy több TSO-t magában foglaló földrajzi területen a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére és a tartalékok megosztására használt övezetközi kapacitás felosztási eljárásának az alkalmazása;

h) a 41. cikk (1) bekezdésével összhangban minden egyes kapacitásszámítási régióra az övezetközi kapacitás piaci alapon történő felosztási eljárásának módszertana;

i) minden egyes kapacitásszámítási régióval kapcsolatban a 42. cikk (1) és (5) bekezdésével összhangban az övezetközi kapacitás gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárás módszertana, valamint a minden egyes, az övezetközi kapacitás gazdaságossági elemzésen alapuló egyedi felosztást tartalmazó lista;

j) az 50. cikk (3) bekezdésével összhangban a szinkronterülettel szándékolt módon energiát cserélő valamennyi TSO-t magában foglaló földrajzi terület esetében a szándékolt energiacserére vonatkozó TSO-TSO elszámolás szabályai;

k) az 50. cikk (4) bekezdésével összhangban az aszinkron módon csatlakozó valamennyi TSO-t magában foglaló földrajzi terület esetében a szándékolt energiacserére vonatkozó TSO-TSO elszámolás szabályai;

l) az 51. cikk (1) bekezdésével összhangban az egyes szinkronterületek esetében a nem szándékolt energiacserére vonatkozó TSO-TSO elszámolás szabályai;

m) az 51. cikk (2) bekezdésével összhangban az aszinkron módon csatlakozó valamennyi TSO-t magában foglaló földrajzi terület esetében a nem szándékolt energiacserére vonatkozó TSO-TSO elszámolás szabályai;

n) az 53. cikk (2) bekezdésével összhangban szinkronterületi szinten a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakok összehangolása alóli mentesség;

o) az 58. cikk (3) bekezdésével összhangban a két vagy annál több, kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő TSO-t érintő földrajzi területek esetében a kiegyenlítő szabályozási algoritmusok alapelvei;

amelyek vonatkozásában egy tagállam véleményt nyilváníthat az érintett szabályozó hatóság felé.

(4) Az érintett tagállam valamennyi szabályozó hatóságának esetenkénti jóváhagyása szükséges az alábbi feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatok esetében:

a) a 12. cikk (4) bekezdésével összhangban a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokban vagy kiegyenlítőszabályozási-kapacitás-ajánlatokban szereplő árakra vonatkozó tájékoztatás közzététele alóli mentesség piaci visszaélés gyanúja miatt;

b) amennyiben alkalmazandó, a 15. cikk (3) bekezdésével összhangban a DSO-k által tett intézkedésekből eredő költségek elosztására vonatkozó módszer;

c) a 18. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételek;

d) a 26. cikk (1) bekezdésével összhangban az egyedi termékek meghatározása és használata;

e) a 29. cikk (10) bekezdésével összhangban azon ajánlatok mennyiségének korlátozása, amelyek az európai platform felé kerülnek továbbításra;

f) A 32. cikk (3) bekezdésével összhangban a fel- és leirányú kiegyenlítő szabályozási kapacitás elkülönítése alóli mentesség;

g) amennyiben alkalmazandó, a 44. cikk (3) bekezdésével összhangban a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzési költségeinek, az adminisztratív költségeknek és a mérlegkörfelelősökkel való kiegyenlítő szabályozással kapcsolatos egyéb költségeknek az elszámolására irányuló, a kiegyenlítőenergia-elszámolástól eltérő további elszámolási mechanizmusok;

h) a 62. cikk (2) bekezdésével összhangban az e rendelet egy vagy több rendelkezésétől való eltérések;

i) a 8. cikk (1) bekezdésével összhangban a rendszerüzemeltetőkre vagy az e rendelettel összhangban harmadik felekre ruházott kötelezettségekkel kapcsolatos költségek;

amelyek vonatkozásában egy tagállam véleményt nyilváníthat az érintett szabályozó hatóság felé.

(5) A feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatnak tartalmaznia kell a megvalósítás javasolt időtartamát, valamint azok várható kihatását e rendelet célkitűzéseire. A megvalósítási időkeret nem haladhatja meg az illetékes szabályozó hatóságok jóváhagyását követő tizenkét hónapot, kivéve, ha valamennyi illetékes szabályozó hatóság beleegyezik a megvalósítási időkeret meghosszabbításába, vagy amennyiben e rendelet eltérő időkeretet ír elő. A néhány vagy valamennyi szabályozó hatóság jóváhagyását igénylő feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatokat a szabályozó hatóságokhoz való benyújtással egyidejűleg az Ügynökséghez is be kell nyújtani. Az illetékes szabályozó hatóságok kérésére az Ügynökség három hónapon belül véleményt ad ki a feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatokról.

(6) Amennyiben a feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatok jóváhagyása egynél több szabályozó hatóság döntését igényli, az illetékes szabályozó hatóságok szorosan együttműködnek, egyeztetnek és koordinálnak egymással a megállapodás érdekében. Amennyiben az Ügynökség véleményt ad ki, az illetékes szabályozó hatóságok figyelembe veszik a véleményt. A szabályozó hatóságok hat hónapon belül döntést hoznak a (2) és (3) bekezdés szerint benyújtott feltételekről vagy módszertanokról azoknak a szabályozó hatóságokhoz vagy adott esetben az utolsó érintett szabályozó hatósághoz történő beérkezését követően.

(7) Amennyiben a szabályozó hatóságok nem tudtak megállapodásra jutni a (6) bekezdésben említett időtartamon belül, vagy amennyiben közösen kérik, az Ügynökség hat hónapon belül hoz határozatot a feltételekre vagy módszertanokra vonatkozóan benyújtott javaslatokról a 713/2009/EK rendelet 8. cikkének (1) bekezdése szerint.

(8) Bármelyik fél, akinek panasza van az érintett rendszerüzemeltetővel vagy TSO-val szemben az érintett rendszerüzemeltető vagy TSO e rendelet szerinti kötelezettségével kapcsolatban, e panasszal az illetékes szabályozó hatósághoz fordulhat, amely a panasz beérkezésétől számított két hónapon belül vitarendező hatóságként döntést hoz. Ha az illetékes szabályozó hatóságoknak további információra van szükségük, ez az időtartam két hónappal meghosszabbítható. Ez a meghosszabbított határidő a panaszos beleegyezésével ismét meghosszabbítható. Az illetékes szabályozó hatóság döntése kötelező erejű mindaddig, amíg azt jogorvoslat alapján felül nem bírálják.

6. cikk

A TSO-k feltételeinek vagy módszertanainak módosítása

(1) Abban az esetben, ha egy vagy több szabályozó hatóság a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban a jóváhagyásához az 5. cikk (2), (3) és (4) bekezdése szerint benyújtott feltételek vagy módszertanok módosítását kéri, az adott TSO-k a szabályozó hatóságok kérésétől számított két hónapon belül jóváhagyás céljából javaslatot nyújtanak be a módosított feltételekre vagy módszertanokra vonatkozóan. Az illetékes szabályozó hatóságok a benyújtástól számított két hónapon belül határoznak a módosított feltételekről vagy módszertanokról.

(2) Amennyiben az illetékes szabályozó hatóságok nem tudtak megállapodásra jutni a feltételekről vagy módszertanokról a két hónapos határidőn belül, vagy amennyiben közösen kérik, az Ügynökség hat hónapon belül határozatot hoz a módosított feltételekre vagy módszertanokra vonatkozóan a 713/2009/EK rendelet 8. cikke (1) bekezdésének megfelelően. A 4. cikkben előírt eljárás alkalmazandó, ha az adott TSO-k elmulasztanak javaslatot benyújtani a módosított feltételekre vagy módszertanokra vonatkozóan.

(3) Az 5. cikk (2), (3) és (4) bekezdése szerinti feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslat kidolgozásáért felelős TSO-k, vagy az azok elfogadásáért felelős szabályozó hatóságok kérhetik e feltételek vagy módszertanok módosítását. A feltételek vagy módszertanok módosítási javaslatait a 10. cikkben meghatározott eljárás alapján kell egyeztetésre benyújtani, és a 4. és 5. cikkben meghatározott eljárás alapján kell jóváhagyni.

7. cikk

A feltételek vagy módszertanok interneten való közzététele

Az e rendelet szerinti feltételek vagy módszertanok kidolgozásáért felelős TSO-k azokat közzéteszik az interneten az illetékes szabályozó hatóságok általi jóváhagyást követően vagy – ha nincs szükség ilyen jóváhagyásra – azok kidolgozását követően, hacsak ezen információk nem minősülnek bizalmasnak a 11. cikk alapján.

8. cikk

A költségek megtérülése

(1) Az e rendelet alapján a rendszerüzemeltetőkre vagy átruházással rendelkező harmadik felekre kiszabott kötelezettségekkel járó költségeket az illetékes szabályozó hatóságok állapítják meg a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban.

(2) Az illetékes hatóság által indokoltnak, észszerűnek és arányosnak ítélt költségeket a hálózati díjak vagy az illetékes szabályozó hatóságok által meghatározott egyéb alkalmas mechanizmusok révén meg kell téríteni.

(3) Amennyiben az illetékes szabályozó hatóságok kérik, a rendszerüzemeltetők vagy az átruházással rendelkező harmadik felek a kéréstől számított három hónapon belül megadják a felmerülő költségek értékelését elősegítő információkat.

(4) Az e rendelet követelményeinek teljesítése során a piaci szereplőknél felmerülő bármely költséget az érintett e piaci szereplők viselik.

9. cikk

Az érdekelt felek bevonása

Az Ügynökség az ENTSO-E-vel szoros együttműködésben megszervezi az érdekelt felek bevonását a kiegyenlítő szabályozási piacnak, valamint e rendelet végrehajtása egyéb aspektusainak kidolgozásába. Ennek keretében rendszeres találkozókra kerül sor az érdekelt felekkel a kiegyenlítő szabályozási piac integrációjával kapcsolatban felmerülő problémák és módosítási javaslatok megvitatására.

10. cikk

Nyilvános egyeztetés

(1) Az e rendelet szerinti feltételekre vagy módszertanokra és azok módosításaira vonatkozó javaslatok benyújtásáért felelős TSO-k legalább egy hónapig tartó egyeztetést folytatnak az érdekelt felekkel, köztük az egyes tagállamok illetékes hatóságaival a feltételekre, módszertanokra és egyéb végrehajtási intézkedésekre vonatkozó javaslatok tervezetéről olyan esetekben, amelyeket ez a rendelet kifejezetten meghatároz.

(2) Az egyeztetés legalább egy hónapig tart, kivéve az 5. cikk (2) bekezdésének a), b), c), d), e), f), g), h) és j) pontjai szerinti javaslattervezeteket, amelyeket legalább két hónapig tartó egyeztetés előz meg.

(3) Legalább az 5. cikk (2) bekezdésének a), b), c), d), e), f), g), h) és j) pontjai szerinti javaslattervezeteket európai szinten kell nyilvános egyeztetésre bocsátani.

(4) Legalább az 5. cikk (3) bekezdésének a), b), c), d), e), f), g), h), i), n) és o) pontjai szerinti javaslattervezeteket az érintett regionális szinten nyilvános egyeztetésre bocsátani.

(5) Legalább az 5. cikk (4) bekezdésének a), b), c), d), e), f), g) és i) pontjai szerinti javaslattervezeteket az érintett tagállam szintjén nyilvános egyeztetésre bocsátani.

(6) A feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslatért felelős TSO-k kötelesek az érdekelt felekkel a (2)–(5) bekezdés szerint folytatott egyeztetések során kialakuló véleményeket megfelelően figyelembe venni, mielőtt a javaslatot szabályozói jóváhagyásra benyújtanák. Valamennyi esetben kellően alátámasztott indoklást kell kidolgozni arra vonatkozóan, hogy az egyeztetések során kialakuló vélemények miért szerepelnek vagy nem szerepelnek az előterjesztésben, és azokat kellő időben közzé kell tenni a feltételekre vagy módszertanokra vonatkozó javaslat közzététele előtt vagy azzal egyidejűleg.

11. cikk

Titoktartási kötelezettség

(1) Az e rendelet alapján kapott, cserélt vagy továbbított bármely bizalmas információra a (2), (3) és (4) bekezdésben megállapított szakmai titoktartási feltételek vonatkoznak.

(2) A szakmai titoktartás kötelezettsége az e rendelet rendelkezéseinek hatálya alá tartozó valamennyi személyre alkalmazandó.

(3) A (2) bekezdésben említett személyek vagy szabályozó hatóságok a feladataik ellátása során kapott bizalmas információkat nem adhatják ki semmilyen más személynek vagy hatóságnak, kivéve a nemzeti törvények, az e rendelet egyéb rendelkezései vagy az egyéb vonatkozó uniós jogszabályok hatálya alá tartozó esetekben.

(4) Nem érintve a nemzeti vagy uniós törvények hatálya alá tartozó eseteket, az e rendelet alapján bizalmas információkhoz jutó szabályozó hatóságok, testületek vagy személyek ezen információkat kizárólag az e rendelet szerinti feladataik ellátása céljából használhatják fel, kivéve, ha az adat elsődleges tulajdonosa írásbeli hozzájárulását adja.

12. cikk

Információk közzététele

(1) Az 1. cikk (2) bekezdésében felsorolt valamennyi jogalany a TSO-k rendelkezésére bocsát minden releváns információt annak érdekében, hogy azok eleget tehessenek a (3)–(5) bekezdésben foglalt kötelezettségeiknek.

(2) Az 1. cikk (2) bekezdésében felsorolt valamennyi jogalany biztosítja, hogy a (3)–(5) bekezdésben szereplő információkat olyan időben és módon teszi közzé, amely egyetlen egyén vagy vállalat számára sem alakít ki versenyelőnyt vagy versenyhátrányt.

(3) Minden egyes TSO közzéteszi az alábbi információkat, amint azok rendelkezésre állnak:

a) információ a menetrendkezelési területének vagy területeinek aktuális kiegyenlítő szabályozási állapotáról; amint az lehetséges, de nem később, mint 30 percen belül a valós időhöz képest;

b) információ valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatról a menetrendkezelési területén vagy területein, ha szükséges, anonim módon, az érintett piaci időegység végétől számított 30 percen belül. Az információ az alábbiakat tartalmazza:

   i. a termék típusa;

   ii. érvényességi időtartam;

   iii. felajánlott mennyiségek;

   iv. ajánlati árak;

   v. információszolgáltatás az ajánlat el nem érhetővé nyilvánításáról;

c) arra vonatkozó információ, hogy a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat egyedi termékből vagy integrált menetrendkezelési eljárásból lett-e átalakítva, az érintett piaci időegység végétől számított 30 percen belül;

d) arra vonatkozó információ, hogy az egyedi termékekből vagy integrált menetrendkezelési eljárásból származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok miként lettek szabványos termékekre vonatkozó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokká átalakítva, az érintett piaci időegység végétől számított 30 percen belül;

e) a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokra vonatkozó összesített információ az érintett piaci időegység végétől számított 30 percen belül; ez magában foglalja a következőket:

   i. a felajánlott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok teljes mennyisége;

   ii. a felajánlott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok teljes mennyisége tartaléktípusonként elkülönítve;

   iii. a felajánlott és aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok teljes mennyisége szabványos és egyedi termékenként elkülönítve;

   iv. a nem rendelkezésre álló ajánlatok tartaléktípusonként elkülönítve;

f) a beszerzett kiegyenlítő szabályozási kapacitás felajánlott mennyiségeiről, valamint ajánlati árairól, ha szükséges, anonim módon, az ajánlattevőknek a beszerzés eredményeiről szóló értesítés megküldését követő egy órán belül;

g) a 18. cikk szerinti kiegyenlítő szabályozáshoz kapcsolódó kezdeti feltételek legalább egy hónappal az alkalmazásuk előtt, valamint a feltételek módosításai közvetlenül azután, hogy a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban illetékes szabályozó hatóság jóváhagyta azokat;

h) a 38. cikkel összhangban az övezetközi kapacitásnak a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására vonatkozó felosztásáról szóló információ legkésőbb 24 órával a felosztás után és a felosztott övezetközi kapacitás használata előtt legalább 6 órával:

i. a felosztásról szóló döntés meghozatalának dátuma és ideje;

ii. az időtartam, amelyre a felosztás vonatkozik;

iii. a felosztott mennyiségek;

iv. a felosztási eljárás során a 39. cikkel összhangban használt piaci értékek;

i) a 38. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására vonatkozó övezetközi kapacitás használatáról szóló információ legkésőbb egy héttel a felosztott övezetközi kapacitás használatát követően:

i. a felosztott és felhasznált övezetközi kapacitás piaci időegységenként;

ii. az egymást követő időtartamonként hozzáférhető övezetközi kapacitás mennyisége piaci időegységenként;

iii. a felosztási eljárás becsült tényleges költségei és hasznai;

j) a 40., 41. és 42. cikkben szereplő jóváhagyott módszertanok legalább egy hónappal az alkalmazásuk előtt;

k) az 58. cikkben szereplő kifejlesztett algoritmusok követelményeinek és módosításainak leírása legalább egy hónappal az alkalmazásuk előtt;

l) az 59. cikkben meghatározott közös éves jelentés.

(4) A 18. cikk szerinti jóváhagyás esetén a TSO visszatarthatja a kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatok vagy kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok megajánlott áraira és mennyiségeire vonatkozó információ közzétételét, ha igazoltan piaci visszaélés gyanúja merül fel, és a visszatartás nem káros a villamosenergia-piac hatékony működésére nézve. A 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban a TSO-k évente legalább egyszer jelentik az ilyen információ-visszatartást az illetékes szabályozó hatóságoknak.

(5) E rendelet hatálybalépését követő két éven belül valamennyi TSO közzéteszi a (3) bekezdés szerinti információt a közösen elfogadott harmonizált formátumban legalább az 543/2013/EU rendelet 3. cikke alapján létrehozott információs átláthatósági platformon. E rendelet hatálybalépésétől számított négy hónapon belül az ENTSO-E frissíti az 543/2013/EU rendelet 5. cikkében meghatározott eljárási kézikönyvet, és benyújtja azt az Ügynökségnek véleményezésre, az Ügynökség pedig két hónapon belül elkészíti véleményét.

13. cikk

Megbízás és feladatok átruházása

(1) Bármely TSO részben vagy egészben megbízhat egy vagy több harmadik felet az e rendeletben foglalt bármely feladatának ellátásával, amennyiben a harmadik fél legalább olyan hatékonyan ellátja az adott funkciót, mint a megbízást adó TSO. A megbízást adó TSO továbbra is felelősséggel tartozik az e rendelet szerinti kötelezettségek teljesítéséért, beleértve a szabályozó hatóság által végzett figyelemmel kíséréshez szükséges információk elérhetőségének biztosítását a 2009/72/EK irányelv 37. cikkében foglaltakkal összhangban.

(2) A megbízás előtt az érintett harmadik félnek bizonyítania kell a megbízást adó TSO felé azt, hogy képes a rá bízott feladatok teljesítésére.

(3) Amennyiben az e rendelet szerinti valamely feladat kapcsán részben vagy egészben egy harmadik fél kerül megbízásra, úgy a megbízást adó TSO gondoskodik arról, hogy a megbízás előtt a megfelelő titoktartási megállapodások aláírására sor kerüljön a megbízást adó TSO titoktartási kötelezettségeivel összhangban. Miután a TSO a feladatokkal részben vagy egészben megbíz egy harmadik felet, a megbízást adó TSO tájékoztatja az illetékes szabályozó hatóságot, valamint közzéteszi a döntést az interneten.

(4) A 2009/72/EK irányelv értelmében a TSO-kra ruházott feladatok sérelme nélkül, a tagállamok – vagy adott esetben – az illetékes szabályozó hatóságok átruházhatnak bármilyen, e rendelet szerint a TSO-kra bízott feladatot vagy kötelezettséget egy vagy több harmadik félre. Az érintett tagállam vagy adott esetben az érintett szabályozó hatóság csak azokat a TSO feladatokat és kötelezettségeket ruházhatja át, amelyek nem igényelnek közvetlen együttműködést, közös döntéshozatalt vagy szerződéses kapcsolatot más tagállamok TSO-ival. Az átruházás előtt az érintett harmadik félnek bizonyítania kell a tagállam, vagy adott esetben az illetékes szabályozó hatóság felé azt, hogy képes a rá ruházott feladatok teljesítésére.

(5) Amennyiben a tagállam vagy a szabályozó hatóság harmadik félre ruház át feladatokat és kötelezettségeket, az e rendeletben a TSO-kra vonatkozó utalások úgy értendők, mintha az átruházással rendelkező jogalanyra vonatkoznának. Az illetékes szabályozó hatóság az átruházott feladatok és kötelezettségek tekintetében szabályozási felügyeletet biztosít az átruházással rendelkező jogalany felett.

II. CÍM

VILLAMOS ENERGIA KIEGYENLÍTŐ SZABÁLYOZÁSI PIACA

1. FEJEZET

Feladatok és kötelezettségek

14. cikk

A TSO-k szerepe

(1) Minden egyes TSO az üzembiztonság biztosítása érdekében felelős azért, hogy a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóktól szerezze be.

(2) Minden egyes TSO önálló teherelosztási modellt alkalmaz a termelői és a felhasználói menetrendek kezelése céljából. Azok a TSO-k, amelyek e rendelet hatálybalépésekor központi teherelosztási modellt alkalmaznak, értesítik a 2009/72/EK irányelv 37. cikke szerint illetékes szabályozó hatóságot annak érdekében, hogy a termelői és felhasználói menetrendek meghatározására továbbra is a központi teherelosztási modellt alkalmazhassák. Az illetékes szabályozó hatóság ellenőrzi, hogy a TSO-k feladatai és kötelezettségei megfelelnek-e a 2. cikk (18) bekezdésében foglalt definíciónak.

15. cikk

Együttműködés a DSO-kkal

(1) A DSO-k, a TSO-k, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók és a mérlegkörfelelősök a hatékony és eredményes kiegyenlítő szabályozás érdekében együttműködnek.

(2) A 18. cikkel összhangban, a kiegyenlítő szabályozással kapcsolatos feltételeknek megfelelően minden egyes DSO a szükséges időben a hálózati csatlakozást biztosító TSO rendelkezésére bocsátja a kiegyenlítőenergia-elszámoláshoz szükséges információkat.

(3) Az (EU) 2017/1485 rendelet 182. cikkének (4) és (5) bekezdésével összhangban bármely TSO kidolgozhatja a TSO szabályozási területén belül a tartalékszolgáltatás számára hálózati csatlakozást biztosító DSO-val közösen a DSO-k intézkedéseiből fakadó költségek elosztására irányuló módszertant. A módszertan az érintett felek kötelezettségeinek figyelembevétele mellett biztosítja a költségek igazságos elosztását.

(4) A DSO-k minden olyan, az (EU) 2017/1485 rendelet 182. cikkének (4) és (5) bekezdésében meghatározott korlátozó tényezőt jelentenek a TSO-knak, amelyek hatással lehetnek az e rendeletben felállított követelményekre.

16. cikk

A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók szerepe

(1) A kiegyenlítő szabályozási szolgáltató minősítést szerez azon kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok vagy kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatok nyújtására, melyek aktiválása vagy beszerzése a hálózati csatlakozást biztosító TSO révén, vagy – TSO–BSP modell esetében – a szerződött TSO által történik. A hálózati csatlakozást biztosító TSO által biztosított, és az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet 159. és 162. cikkével összhangban lefolytatott, sikeresen teljesített akkreditáció előkövetelménye a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóvá váláshoz szükséges minősítési eljárás sikeres teljesítésének e rendelettel összhangban.

(2) Minden egyes kiegyenlítő szabályozási szolgáltató benyújtja a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak a kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatát, amely egy vagy több mérlegkörfelelőst érint.

(3) A kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésének eljárásában részt vevő minden egyes kiegyenlítő szabályozási szolgáltató a beszerzési eljárás kapuzárási időpontja előtt benyújtja a kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatokat, és a kapuzárási időpont előtt jogában áll frissíteni azokat.

(4) A kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó szerződéssel rendelkező kiegyenlítő szabályozási szolgáltató a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak nyújtja be a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatát vagy integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatát a kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó szerződésben foglalt mennyiségnek, termékeknek és egyéb követelményeknek megfelelően.

(5) Bármely kiegyenlítő szabályozási szolgáltatónak jogában áll olyan szabványos vagy egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatot vagy integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatot benyújtani a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak, amelyek tekintetében sikeresen teljesítette az (EU) 2017/1485 rendelet 159. és 162. cikkében foglalt akkreditációs eljárást.

(6) A szabványos és egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok vagy integrált menetrend-kezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok ára a (4) bekezdés szerint nem határozható meg előre a kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó szerződésben. A 18. cikk szerinti, kiegyenlítő szabályozással kapcsolatos feltételekre vonatkozó javaslatában a TSO javasolhat e szabály alól mentességet. Az ilyen mentesség kizárólag a 26. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerinti egyedi termékekre vonatkozik, és kiegészül a nagyobb gazdaságosságot tanúsító igazolással.

(7) A (4) bekezdés szerint benyújtott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok vagy integrált menetrendkezelésre vonatkozó ajánlatok, valamint az (5) bekezdés szerint benyújtott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok vagy integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok között nem lehet hátrányos megkülönböztetés.

(8) A kiegyenlítő szabályozási energiára és a szabályozási kapacitásra vonatkozó minden egyes termék esetében a szabályozási egység, a szabályozási központ, a villamosenergia-felhasználói létesítmény és a harmadik fél, valamint a 18. cikk (4) bekezdésének d) pontja szerint társított mérlegkörfelelősök ugyanahhoz a menetrendkezelési területhez tartoznak.

17. cikk

A mérlegkörfelelősök szerepe

(1) A valós időben minden egyes mérlegkörfelelős kiegyenlítettségre törekszik, vagy a villamosenergia-rendszer kiegyenlítettségét segíti. Az e kötelezettségre vonatkozó részletes előírások a 18. cikk szerinti, kiegyenlítő szabályozással kapcsolatos feltételekre vonatkozó javaslatban szerepelnek.

(2) Minden egyes mérlegkörfelelős pénzügyi felelősséggel tartozik a hálózati csatlakozást biztosító TSO-val elszámolandó kiegyenlítetlenségért.

(3) Az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja előtt minden mérlegkörfelelős módosíthatja az 54. cikk alapján a kereskedelmi szaldójának kiszámításához szükséges menetrendeket. A központi telherelosztó modellt alkalmazó TSO-k a 18. cikk szerinti, kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételekben megállapíthatnak a mérlegkörfelelős menetrendjeinek módosítására vonatkozó egyedi feltételeket és szabályokat.

(4) A 18. cikkben foglalt kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételekben előírt szabályokkal összhangban az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontját követően bármely mérlegkörfelelős módosíthatja az 54. cikk szerint a kereskedelmi szaldójának kiszámításához szükséges belkereskedelmi menetrendjeit.

18. cikk

A kiegyenlítő szabályozással kapcsolatos feltételek

(1) Az e rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül és a tagállam valamennyi menetrendkezelési területével kapcsolatban a tagállamok TSO-i javaslatot dolgoznak ki az alábbiakkal kapcsolatban:

a) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra vonatkozó feltételek;

b) a mérlegkörfelelősökre vonatkozó feltételek.

Ahol az LFC-terület kettő vagy több TSO-ból áll, az adott LFC-területet alkotó TSO-k bármelyike kidolgozhat egy közös javaslatot az illetékes szabályozó hatóság jóváhagyásával.

(2) Az (EU) 2017/2196 rendelet 4. cikkével összhangban az (1) bekezdés szerinti feltételeknek tartalmazniuk kell az (EU) 2017/2196 bizottsági rendelet 36. cikkében foglalt piaci tevékenységek felfüggesztésére és helyreállítására vonatkozó szabályokat, valamint az (EU) 2017/2196 bizottsági rendelet 39. cikkében foglalt piaci felfüggesztés esetén az elszámolásra vonatkozó szabályokat, azok elfogadását követően.

(3) A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra és a mérlegkörfelelősökre vonatkozó feltételekre irányuló javaslatok kialakítása során minden egyes TSO:

a) együttműködik a feltételek által érintett TSO-kkal és DSO-kkal;

b) betartja a 19., 20., 21. és 22. cikk szerinti, kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére és kiegyenlítetlenségnettósítási eljárásra irányuló európai platformok létrehozására vonatkozó keretelveket;

c) a javaslat kidolgozásába más DSO-kat és érintett feleket is bevon, és a 10. cikkben foglalt nyilvános egyeztetés sérelme nélkül figyelembe veszi véleményeiket.

(4) A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra vonatkozó feltételek:

a) észszerű és indokolt követelményeket határoznak meg a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások nyújtására;

b) lehetővé teszik a menetrendkezelési területen belüli felhasználók, energiatároló egységek, valamint villamosenergia-termelő létesítmények kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások nyújtása céljából történő szabályozási központokba tömörülését az (5) bekezdés c) pontjában szereplő feltételek teljesítése esetén;

c) lehetővé teszik a villamosenergia-felhasználói létesítmények tulajdonosainak, harmadik feleknek, a hagyományos és megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelő létesítmények tulajdonosainak, valamint az energiatároló egységek tulajdonosainak, hogy kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókká váljanak;

d) előírják, hogy minden egyes kiegyenlítő szabályozási szolgáltató által benyújtott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat egy vagy több mérlegkörfelelőshöz legyen hozzárendelve, hogy lehetőség nyíljon az utasított eltérés kiszámítására a 49. cikkben foglaltak szerint.

(5) A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra vonatkozó feltételek az alábbiakat tartalmazzák:

a) kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóvá váláshoz szükséges minősítési eljárás szabályai a 16. cikkel összhangban;

b) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésére és átadására vonatkozó szabályok, követelmények és időtartamok a 32., 33. és 34. cikkel összhangban;

c) a menetrendkezelési területen belüli villamosenergia-felhasználói létesítmények, energiatároló egységek, valamint villamosenergia-termelői létesítmények kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások nyújtása céljából történő tömörülésére vonatkozó szabályok és feltételek;

d) a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak és, adott esetben, a rendszerszintű szolgáltatás számára hálózati csatlakozást biztosító DSO-nak az akkreditációs eljárás és a kiegyenlítő szabályozási piac működtetése során szolgáltatott adatokra és információkra vonatkozó követelmények;

e) az egyes kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatoknak a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókról egy vagy több mérlegkörfelelősnek való hozzárendelésének szabályai és feltételei a (4) bekezdés d) pontja alapján;

f) a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak és, adott esetben, a tartalékszolgáltatás számára hálózati csatlakozást biztosító DSO-nak a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások nyújtásának értékelése érdekében szolgáltatott adatokra és információkra vonatkozó követelmények az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet 154. cikkének (1) bekezdése, 154. cikkének (8) bekezdése, 158. cikke (1) bekezdésének e) pontja, 158. cikke (4) bekezdésének b) pontja, 161. cikke (1) bekezdésének f) pontja és 161. cikke (4) bekezdésének b) pontja alapján;

g) az egyes szabványos és egyedi termékek helyszínének megállapítása az (5) bekezdés c) pontjának figyelembevételével;

h) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóval elszámolandó kiegyenlítő szabályozási energia mennyiségének meghatározására vonatkozó szabályok a 45. cikkel összhangban;

i) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal való elszámolás szabályai az V. cím 2. és 5. fejezetével összhangban;

j) a kiegyenlítő szabályozási energia kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóval való elszámolásának véglegesítésére szánt lehető leghosszabb időtartam a 45. cikkel összhangban az egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakok esetében;

k) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra vonatkozó feltételeknek való nem megfelelés következményei.

(6) A mérlegkörfelelősökre vonatkozó feltételek az alábbiakat tartalmazzák:

a) a mérlegkörfelelősség meghatározása minden egyes csatlakozás esetében oly módon, hogy hiányosságok és átfedések egy adott csatlakozási ponton szolgáltatást nyújtó piaci szereplők mérlegkörei között ne fordulhassanak elő;

b) a mérlegkörfelelőssé váláshoz szükséges követelmények;

c) annak előírása, hogy minden mérlegkörfelelős pénzügyi felelősséggel tartozik a kiegyenlítetlenségéért, és hogy a kiegyenlítetlenségeket a hálózati csatlakozást biztosító TSO-val kell elszámolni;

d) a kiegyenlítetlenségek kiszámítása érdekében a hálózati csatlakozást biztosító TSO számára szolgáltatott adatokra és információkra vonatkozó követelmények;

e) a mérlegkörfelelősök számára a menetrendjeiknek a napon belüli villamosenergia-piac kapuzárása előtti és utáni módosítására vonatkozó szabályok a 17. cikk (3) és (4) bekezdésével összhangban;

f) a mérlegkörfelelősökkel való elszámolás szabályai az V. cím 4. fejezetével összhangban;

g) egy kiegyenlítőenergia-számítási terület lehatárolása az 54. cikk (2) bekezdése szerint, valamint egy kiegyenlítőenergia-egységár-számítási terület lehatárolása;

h) a kiegyenlítetlenségek mérlegkörfelelősökkel való elszámolásának véglegesítésére szánt lehető leghosszabb időtartam az 54. cikkel összhangban az egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakok esetében;

i) a mérlegkörfelelősökre vonatkozó feltételeknek való nem megfelelés következményei;

j) a mérlegkörfelelősök azon kötelezettsége, hogy a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak benyújtsák a kereskedelmi szaldójukra vonatkozó módosításokat;

k) az elszámolási szabályok az 52., 53., 54. és 55. cikkel összhangban;

l) ahol létezik, bizonyos kiegyenlítetlenségek mentessége a kiegyenlítőenergia-elszámolásból abban az esetben, ha az (EU) 2017/1485 rendelet 137. cikkének (4) bekezdése szerinti determinisztikus frekvenciaeltérések enyhítésére irányuló fel-, ill. leterhelési korlátozásokkal kapcsolatosak.

(7) Bármely hálózati csatlakozást biztosító TSO kiegészítheti a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra vonatkozó feltételekre irányuló javaslatokat vagy a mérlegkörfelelősökre vonatkozó feltételeket az alábbi elemekkel:

a) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók kötelezése arra, hogy biztosítsanak információt a nem használt termelési kapacitásról és egyéb kiegyenlítő szabályozási forrásokról a másnapi piac kapuzárási időpontját és az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontját követően;

b) ahol indokolt, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók kötelezése arra, hogy a nem használt termelési kapacitásokat vagy egyéb kiegyenlítő szabályozási forrásukat a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokon vagy integrált menetrend-kezelési eljárásra vonatkozó ajánlatokon keresztül felajánlják a kiegyenlítő szabályozási piacon a másnapi piac kapuzárási időpontját követően, amennyiben az nem sérti a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók lehetőségét arra, hogy módosítsák a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlataikat a napon belüli piacon való kereskedelem miatt a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja vagy az integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontja előtt;

c) ahol indokolt, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók kötelezése arra, hogy a nem használt termelési kapacitásokat vagy egyéb kiegyenlítő szabályozási forrásukat a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokon vagy integrált menetrend-kezelési eljárásra vonatkozó ajánlatokon keresztül felajánlják a kiegyenlítő szabályozási piacon az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontját követően;

d) külön követelmények, hogy a mérlegkörfelelősök a másnapi piaci időtáv zárását követően biztosítsák, hogy a belkereskedelmi és külkereskedelmi menetrendjük összege egyezzen meg a felhasználói és a termelői menetrend összegével, adott esetben figyelembe véve a villamos veszteségek kompenzációját;

e) a kiegyenlítőszabályozásienergia- vagy kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatokban szereplő árakra vonatkozó tájékoztatás alóli mentesség a 12. cikk (4) bekezdése szerinti piaci visszaélés gyanúja miatt;

f) a 26. cikk (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott egyedi termékekre vonatkozó, a 16. cikk (6) bekezdése szerinti mentesség a kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó szerződésből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok árának előzetes megállapítása alól;

g) kétáras árképzésre vonatkozó kérelem az 52. cikk (2) bekezdése d) pontjának (i) alpontjában megállapított feltételeken alapuló valamennyi kiegyenlítetlenség esetében, valamint a kétáras árképzés alkalmazási módszertanának feltüntetése az 52. cikk (2) bekezdése d) pontjának (ii) alpontjával összhangban.

(8) A központi tehereloszto modellt alkalmazó TSO-k az alábbi elemeket is feltüntetik a kiegyenlítő szabályozással kapcsolatos feltételek között:

a) az integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontja a 24. cikk (5) bekezdésével összhangban;

b) az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontját követő frissítésére vonatkozó szabályok a 24. cikk (6) bekezdésével összhangban;

c) az integrált menetrendkezelési eljárásnak a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontját megelőző használatára vonatkozó szabályok a 24. cikk (7) bekezdésével összhangban;

d) az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok átalakítására vonatkozó szabályok a 27. cikkel összhangban.

(9) Minden egyes TSO figyelemmel kíséri, hogy a felek a kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételekben meghatározott követelményeket teljesítik-e a menetrendkezelési területükön vagy menetrendkezelési területeiken belül.

2. FEJEZET

A kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjai

19. cikk

A helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformja

(1) E rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részével összhangban tartalékhelyettesítési eljárást végző valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki a helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelvre.

(2) A helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformját a TSO-k vagy a TSO-k által létrehozott jogalanyok működtetik, közös irányítási elveken és üzleti folyamatokon alapul, és legalább az aktiválásoptimalizáló funkcióból és a TSO-TSO elszámolási funkcióból áll. A közös európai platform közös ajánlati ársorrendekkel rendelkező többboldalú TSO-TSO modellt alkalmaz a helyettesítő tartalékra vonatkozó szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok cseréjére, kivéve a 29. cikk (14) bekezdése alapján rendelkezésre nem álló ajánlatokat.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő javaslat legalább az alábbiakat tartalmazza:

a) az európai platform magas szintű tervezete;

b) az európai platform létrehozásának ütemterve és időzítése;

c) az európai platform működtetéséhez szükséges funkciók meghatározása;

d) az európai platform irányításának és működtetésének javasolt szabályai a megkülönböztetésmentesség elve és annak biztosítása alapján, hogy valamennyi TSO tag egyenlő bánásmódban részesül, és egyik sem élvez indokolatlan gazdasági előnyöket az európai platform funkcióinak használata során;

e) a javaslatban meghatározott funkciók ellátását végző jogalany vagy jogalanyok kijelölésére vonatkozó javaslat. Ha a TSO-k egynél több jogalany kijelölését javasolják, a javaslat az alábbiakat mutatja be és biztosítja:

   i. a funkciók koherens felosztása az európai platformot működtető jogalanyok között. A javaslatnak teljes mértékben figyelembe kell vennie, hogy az európai platformot működtető jogalanyoknak kiosztott különböző funkciókat össze kell hangolni;

   ii. az európai platform javasolt felépítésén és a feladatok felosztásán keresztül az európai platform hatékony és eredményes irányításának, működtetésének és szabályozói felügyeletének biztosítása, valamint az e rendeletben foglalt célkitűzések támogatása;

   iii. hatékony koordináció és döntéshozatali folyamat az európai platformot működtető jogalanyok között, az egymással ütköző álláspontok feloldása érdekében;

f) a 18. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételek harmonizálására irányuló keretelvek;

g) a 23. cikkel összhangban a közös költségek megosztására irányuló részletes alapelvek, beleértve a közös költségek részletes osztályozását;

h) a 24. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja a helyettesítő tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termék esetében;

i) a 25. cikkel összhangban a helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékek meghatározása;

j) a kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó ajánlatok TSO általi beadásának kapuzárási időpontja a 29. cikk (13) bekezdésével összhangban;

k) a 31. cikk alapján a közös aktiválásoptimalizáló funkció által összeállítandó közös ajánlati ársorrend;

l) az 58. cikkel összhangban a helyettesítő tartalékokra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatra vonatkozó aktiválásoptimalizáló funkció működtetéséhez szükséges algoritmus leírása.

(4) A helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv javaslatának jóváhagyását követő hat hónapon belül az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részével összhangban tartalékhelyettesítési eljárást végző valamennyi TSO a (3) bekezdés e) pontjával összhangban kijelöli az európai platform működtetésével megbízott javasolt jogalanyt vagy jogalanyokat.

(5) A helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv javaslatának jóváhagyását követő egy éven belül az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részével összhangban tartalékhelyettesítési eljárást végző valamennyi TSO, amely rendelkezik legalább egy összekapcsolt, szomszédos, tartalékhelyettesítési eljárást végző TSO-val, létrehozza és működteti a helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformját. Az európai platformot az alábbiakra használják:

a) a helyettesítő tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat benyújtása;

b) a helyettesítő tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat cseréje, kivéve a 29. cikk (14) bekezdése alapján rendelkezésre nem álló ajánlatokat;

c) törekvés a kiegyenlítő szabályozási energia iránti igényeiknek a helyettesítő tartalékból történő kielégítésére.

20. cikk

A kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformja

(1) E rendelet hatálybalépését követő egy éven belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelvre.

(2) A kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformját a TSO-k vagy a TSO-k által létrehozott jogalanyok működtetik, a platform közös irányítási elveken és üzleti folyamatokon alapul, és legalább az aktiválásoptimalizáló funkcióból és a TSO–TSO elszámolási funkcióból áll. Ez az európai platform közös ajánlati ársorrendekkel rendelkező többoldalú TSO-TSO modellt alkalmaz a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok cseréjére, kivéve a 29. cikk (14) bekezdése alapján rendelkezésre nem álló ajánlatokat.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő javaslat legalább az alábbiakat tartalmazza:

a) az európai platform magas szintű tervezete;

b) az európai platform létrehozásának ütemterve és időzítése;

c) az európai platform működtetéséhez szükséges funkciók meghatározása;

d) az európai platform irányításának és működtetésének javasolt szabályai a megkülönböztetésmentesség elve és annak biztosítása alapján, hogy valamennyi TSO tag egyenlő bánásmódban részesül, és egyik sem élvez indokolatlan gazdasági előnyöket az európai platform funkcióinak használata során;

e) a javaslatban meghatározott funkciók ellátását végző jogalany vagy jogalanyok kijelölésére vonatkozó javaslat. Ha a TSO-k egynél több jogalany kijelölését javasolják, a javaslat az alábbiakat mutatja be és biztosítja:

   i. a funkciók koherens felosztása az európai platformot működtető jogalanyok között. A javaslatnak teljes mértékben figyelembe kell vennie, hogy az európai platformot működtető jogalanyoknak kiosztott különböző funkciókat össze kell hangolni;

   ii. az európai platform javasolt felépítésén és a feladatok felosztásán keresztül az európai platform hatékony és eredményes irányításának, működtetésének és szabályozói felügyeletének biztosítása, valamint az e rendeletben foglalt célkitűzések támogatása;

   iii. hatékony koordináció és döntéshozatali folyamat az európai platformot működtető jogalanyok között, az egymással ütköző álláspontok feloldása érdekében;

f) a 18. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételek harmonizálására irányuló keretelvek;

g) a 23. cikkel összhangban a közös költségek megosztására irányuló részletes alapelvek, beleértve a közös költségek részletes osztályozását;

h) a 24. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termék esetében;

i) a 25. cikkel összhangban a frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kézzel aktivált kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékek meghatározása;

j) a kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó ajánlatok TSO általi beadásának kapuzárási időpontja a 29. cikk (13) bekezdésével összhangban;

k) a 31. cikk alapján a közös aktiválásoptimalizáló funkció által összeállítandó közös ajánlati ársorrend;

l) az 58. cikkel összhangban a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatra vonatkozó aktiválásoptimalizáló funkció működtetéséhez szükséges algoritmus leírása;

(4) A kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv javaslatának jóváhagyását követő hat hónapon belül a (3) bekezdés e) pontjával összhangban valamennyi TSO kijelöli az európai platform működtetésével megbízott javasolt jogalanyt vagy jogalanyokat.

(5) A kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv javaslatának jóváhagyását követő tizennyolc hónapon belül az (1) bekezdéssel összhangban valamennyi TSO javaslatot dolgozhat ki a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréje európai platformjának módosítására. A javasolt módosításokat a 61. cikk alapján a valamennyi TSO által elvégzett költség-haszon elemzés támasztja alá. A javaslatról értesítik a Bizottságot.

(6) A kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv javaslatának jóváhagyását követő harminc hónapon belül, vagy amennyiben az (5) bekezdéssel összhangban valamennyi TSO benyújtja az európai platformra vonatkozó módosítási javaslatát, tizenkét hónapon belül az európai platformra vonatkozó módosítási javaslat jóváhagyását követően valamennyi TSO létrehozza és működteti a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformját, valamint az alábbiakra használja azt:

a) a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat benyújtása;

b) a kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből a kiegyenlítő szabályozási energiára irányuló valamennyi ajánlat cseréje, kivéve a 29. cikk (14) bekezdése alapján rendelkezésre nem álló ajánlatokat;

c) törekvés a kiegyenlítő szabályozási energia iránti igényeiknek kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból történő kielégítésére.

21. cikk

Az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformja

(1) E rendelet hatálybalépését követő egy éven belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelvre.

(2) Az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformját a TSO-k vagy a TSO-k által létrehozott jogalanyok működtetik, közös irányítási elveken és üzleti folyamatokon alapul, és legalább az aktiválásoptimalizáló funkcióból és a TSO-TSO elszámolási funkcióból áll. Ez az európai platform közös ajánlati ársorrendekkel rendelkező többoldalú TSO-TSO modellt alkalmaz az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó szabványos termékből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok cseréjére, kivéve a 29. cikk (14) bekezdése alapján rendelkezésre nem álló ajánlatokat.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő javaslat legalább az alábbiakat tartalmazza:

a) az európai platform magas szintű tervezete;

b) az európai platform létrehozásának ütemterve és időzítése;

c) az európai platform működtetéséhez szükséges funkciók meghatározása;

d) az európai platform irányításának és működtetésének javasolt szabályai a megkülönböztetésmentesség elve és annak biztosítása alapján, hogy valamennyi TSO tag egyenlő bánásmódban részesül, és egyik sem élvez indokolatlan gazdasági előnyöket az európai platform funkcióinak használata során;

e) a javaslatban meghatározott funkciók ellátását végző jogalany vagy jogalanyok kijelölésére vonatkozó javaslat. Ha a TSO-k egynél több jogalany kijelölését javasolják, a javaslat az alábbiakat mutatja be és biztosítja:

   i. a funkciók koherens felosztása az európai platformot működtető jogalanyok között. A javaslatnak teljes mértékben figyelembe kell vennie, hogy az európai platformot működtető jogalanyoknak kiosztott különböző funkciókat össze kell hangolni;

   ii. az európai platform javasolt felépítésén és a feladatok felosztásán keresztül az európai platform hatékony és eredményes irányításának, működtetésének és szabályozói felügyeletének biztosítása, valamint az e rendeletben foglalt célkitűzések támogatása;

   iii. hatékony koordináció és döntéshozatali folyamat az európai platformot működtető jogalanyok között, az egymással ütköző álláspontok feloldása érdekében;

f) a 18. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételek harmonizálására irányuló keretelvek;

g) a 23. cikkel összhangban a közös költségek megosztására irányuló részletes alapelvek, beleértve a közös költségek részletes osztályozását;

h) a 24. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termék esetében;

i) a 25. cikkel összhangban a frekvencia-helyreállítási tartalékból származó automatikusan aktivált kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékek meghatározása;

j) a kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó ajánlatok TSO általi beadásának kapuzárási időpontja a 29. cikk (13) bekezdésével összhangban;

k) a 31. cikk alapján a közös aktiválásoptimalizáló funkció által összeállítandó közös ajánlati ársorrend;

l) az 58. cikkel összhangban az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokra vonatkozó aktiválásoptimalizáló funkció működtetéséhez szükséges algoritmus leírása.

(4) Az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv jóváhagyását követő hat hónapon belül a (3) bekezdés e) pontjával összhangban valamennyi TSO kijelöli az európai platform működtetésével megbízott javasolt jogalanyt vagy jogalanyokat.

(5) Az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv jóváhagyását követő tizennyolc hónapon belül valamennyi TSO javaslatot dolgozhat ki az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjának módosítására az (1) bekezdéssel, illetve a (2) bekezdés alapelveivel összhangban. A javasolt módosításokat a 61. cikk alapján a valamennyi TSO által elvégzett költség-haszon elemzés támasztja alá. A javaslatról értesítik a Bizottságot.

(6) Az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv jóváhagyását követő harminc hónapon belül, vagy ahol valamennyi TSO benyújtja az európai platformra vonatkozó módosítási javaslatát az (5) bekezdéssel összhangban, az európai platformra vonatkozó módosítási javaslat jóváhagyását követő tizenkét hónapon belül, az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részével összhangban automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási eljárásokat végző valamennyi TSO létrehozza és működteti az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjének európai platformját, valamint az alábbiakra használja azt:

a) az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat benyújtása;

b) az automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó valamennyi szabványos termékből származó valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat cseréje, kivéve a 29. cikk (14) bekezdésével összhangban rendelkezésre nem álló ajánlatokat;

c) törekvés a kiegyenlítő szabályozási energia iránti igényeiknek automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékból történő kielégítésére.

22. cikk

A kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás európai platformja

(1) E rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelvre.

(2) A kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás európai platformját a TSO-k vagy a TSO-k által létrehozott jogalanyok működtetik, közös irányítási elveken és üzleti folyamatokon alapul, és legalább a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás funkcióból és a TSO–TSO elszámolási funkcióból áll. Ez az európai platform többoldalú TSO–TSO modellt alkalmaz a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás elvégzésére.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő javaslat legalább az alábbiakat tartalmazza:

a) az európai platform magas szintű tervezete;

b) az európai platform létrehozásának ütemterve és időzítése;

c) az európai platform működtetéséhez szükséges funkciók meghatározása;

d) az európai platform irányításának és működtetésének javasolt szabályai a megkülönböztetésmentesség elve és annak biztosítása alapján, hogy valamennyi TSO tag egyenlő bánásmódban részesül, és egyik sem élvez indokolatlan gazdasági előnyöket az európai platform funkcióinak használata során;

e) a javaslatban meghatározott funkciók ellátását végző jogalany vagy jogalanyok kijelölésére vonatkozó javaslat. Ha a TSO-k egynél több jogalany kijelölését javasolják, a javaslat az alábbiakat mutatja be és biztosítja:

   i. a funkciók koherens felosztása az európai platformot működtető jogalanyok között. A javaslatnak teljes mértékben figyelembe kell vennie, hogy az európai platformot működtető jogalanyoknak kiosztott különböző funkciókat össze kell hangolni;

   ii. az európai platform javasolt felépítésén és a feladatok felosztásán keresztül az európai platform hatékony és eredményes irányításának, működtetésének és szabályozói felügyeletének biztosítása, valamint az e rendeletben foglalt célkitűzések támogatása;

   iii. hatékony koordináció és döntéshozatali folyamat az európai platformot működtető jogalanyok között, az egymással ütköző álláspontok feloldása érdekében;

f) a 18. cikkel összhangban a kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó feltételek harmonizálására irányuló keretelvek;

g) a 23. cikkel összhangban a közös költségek megosztására irányuló részletes alapelvek, beleértve a közös költségek részletes osztályozását;

h) az 58. cikkel összhangban a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás funkció működtetéséhez szükséges algoritmus leírása.

(4) A kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv jóváhagyását követő hat hónapon belül a (3) bekezdés e) pontjával összhangban valamennyi TSO kijelöli az európai platform működtetésével megbízott javasolt jogalanyt vagy jogalanyokat.

(5) A kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás európai platformjára vonatkozó bevezetési keretelv jóváhagyását követő egy éven belül az (EU) 2017/1485 rendelet IV. részével összhangban automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási eljárásokat végző valamennyi TSO létrehozza és működteti a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás európai platformját. Az európai platformot a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás elvégzésére használják, legalább a Szárazföldi Európa szinkronterületen.

23. cikk

A különböző tagállamokban működő TSO-k közötti költségmegosztás

(1) A 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban valamennyi TSO éves jelentést nyújt be az illetékes szabályozó hatóságoknak; a jelentésben a 19., 20., 21. és 22. cikk alapján részletesen feltüntetik az európai platformok létrehozásának, módosításának és működtetésének költségeit. A jelentést az érzékeny kereskedelmi információkra kellő figyelmet fordítva az Ügynökség teszi közzé.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő költségeket az alábbiak szerint kell felosztani:

a) a vonatkozó platformokon részt vevő valamennyi TSO összehangolt tevékenységeiből származó közös költségek;

b) a néhány, de nem valamennyi TSO összehangolt tevékenységeiből származó regionális költségek;

c) a vonatkozó platformokon részt vevő egyes tagállamok TSO-inak tevékenységeiből származó nemzeti költségek.

(3) A (2) bekezdés a) pontjában szereplő közös költségek eloszlanak az európai platformon részt vevő tagállamok és harmadik országok TSO-i között. Az egyes tagállamokban vagy adott esetben a harmadik országokban lévő TSO-k által fizetendő összeg kiszámításához a közös költségek egynyolcadát az egyes tagállamok és harmadik országok között egyenlő arányban, a költségek ötnyolcadát az egyes tagállamok és harmadik országok között a fogyasztásukkal arányosan, és a költségek kétnyolcadát a (2) bekezdés a) pontja alapján részt vevő TSO-k között egyenlő arányban kell elosztani. A költségekből az egyes tagállamokra jutó részt a tagállam területén működő TSO vagy TSO-k vállalják. Amennyiben több TSO működik egy tagállamban, a költségekből a tagállamra jutó rész a TSO-k között a TSO-k szabályozási területéhez tartozó fogyasztással arányosan oszlik el.

(4) A közös költségekkel vagy a részt vevő TSO-kkal kapcsolatos változások figyelembevétele érdekében a közös költségek kiszámítása rendszeresen módosul.

(5) Az egyes régiókban együttműködő TSO-k közösen elfogadnak egy javaslatot a (2) bekezdés b) pontja szerinti regionális költségek megosztásáról. A javaslatot ezután a régió minden tagállamának és, adott esetben, harmadik országának illetékes szabályozó hatósága egyesével jóváhagyja. Az egyes régiókban együttműködő TSO-k adott esetben a (3) bekezdésben meghatározott költségmegosztási módot is alkalmazhatják.

(6) A költségmegosztási elvek az európai platformok létrehozásával, módosításával és működtetésével járó költségekre vonatkoznak a 19. cikk (1) bekezdésben, 20. cikk (1) bekezdésben, 21. cikk (1) bekezdésben és 22. cikk (1) bekezdésben foglalt bevezetési keretelvekre vonatkozó javaslatok jóváhagyásától számítva. Amennyiben a bevezetési keretelvek a meglévő projektek európai platformmá való átalakítását javasolják, valamennyi, a meglévő projektekben részt vevő TSO javasolhatja azt, hogy a bevezetési keretelvekre tett javaslat jóváhagyása előtt felmerült költségek, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a fejlesztéshez és a projekt létrehozásához, valamint indokoltnak, hatékonynak és arányosnak értékeltek, azoknak egy része a (2) bekezdés a) pontja szerinti közös költségek részét képezze.

24. cikk

A kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja

(1) A 19., 20. és 21. cikk szerinti javaslatok részeként valamennyi TSO uniós szinten összehangolja a szabványos termékekre vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontját legalább az alábbi eljárások esetében:

a) helyettesítő tartalék;

b) kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalék;

c) automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalék.

(2) A kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontját illetően az alábbiaknak kell teljesülnie:

a) a valós időhöz a lehető legközelebb legyen;

b) ne előzze meg a napon belüli piac övezetközi kapuzárás időpontját;

c) elegendő időt biztosítson a szükséges kiegyenlítő szabályozási eljárásokhoz.

(3) A kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja után a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatást nyújtók már nem nyújthatják be a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlataikat, és nem frissíthetik azokat.

(4) Az (EU) 2017/1485 rendelet 158. cikke (4) bekezdésének b) pontjával és 161. cikke (4) bekezdésének b) pontjával összhangban a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja után a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók késedelem nélkül jelentik a hálózati csatlakozást biztosító TSO-knak, ha a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok közül adott mennyiség nem áll rendelkezésre. Ha a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató csatlakozási ponttal rendelkezik egy DSO-hoz, és a DSO előírja, akkor a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató késedelem nélkül jelentést tesz a DSO-nak arról, ha a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok közül adott mennyiség nem áll rendelkezésre.

(5) E rendelet hatálybalépését követő két éven belül a központi teherelosztási modellt alkalmazó valamennyi TSO meghatároz legalább egy integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontját, amely:

a) lehetővé teszi a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóknak, hogy a valós időhöz a lehető legközelebb frissítsék integrált menetrendi ajánlataikat;

b) nem több mint 8 órával a valós idő előtt van;

c) a kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó ajánlatok TSO általi beadásának kapuzárási időpontja előtt van.

(6) Az egyes integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontja után az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok már csak a 18. cikkben meghatározott, kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra vonatkozó feltételekben szereplő, a hálózati csatlakozást biztosító TSO által felállított szabályok alapján módosíthatók. A szabályok végrehajtásának azelőtt kell megvalósulnia, hogy a hálózati csatlakozást biztosító TSO csatlakozik a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére irányuló bármilyen eljáráshoz, a szabályoknak ezenkívül lehetővé kell tenniük a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóknak, hogy az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlataikat az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontjáig a lehetséges mértékben módosíthassák, valamint biztosítaniuk kell az alábbiakat:

a) az integrált menetrendkezelési eljárás gazdaságossága;

b) üzembiztonság;

c) az integrált menetrendkezelési eljárás valamennyi iterációjának konzisztenciája;

d) a menetrendkezelési területen működő kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal szemben igazságos és egyenlő bánásmód;

e) az integrált menetrendkezelési eljárásra gyakorolt negatív hatások elkerülése.

(7) A 18. cikk (8) bekezdésének c) pontjával összhangban a központi teherelosztási modellt alkalmazó minden egyes TSO a kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja előtt meghatározza a szabályokat az integrált menetrendkezelési eljárás használatára annak érdekében, hogy:

a) biztosítsa, hogy a TSO valós időben feleljen meg a tartalékkapacitásra vonatkozó követelményeinek;

b) elegendő erőforrást biztosítson a belső szűk keresztmetszetek kezelésére;

c) biztosítsa a villamosenergia-termelői és -felhasználói létesítmények valós időben megvalósítható telherelosztását.

25. cikk

A szabványos termékekre vonatkozó követelmények

(1) A kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékeket a 19., 20. és 21. cikk szerinti európai platformok bevezetési keretelveire irányuló javaslatok részeként alakítják ki. Minden egyes bevezetési keretelv jóváhagyását követően, de a vonatkozó európai platform TSO általi használatbavételénél nem később, a TSO kizárólag szabványos és – amennyiben indokolt – egyedi, kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos termékeket használ annak érdekében, hogy az (EU) 2017/1485 rendelet 127., 157. és 160. cikkével összhangban fenntartsa a rendszer egyensúlyát.

(2) E rendelet hatálybalépését követő két éven belül valamennyi TSO kidolgozza a frekvencia-helyreállítási tartalékra és helyettesítő tartalékra vonatkozó kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos szabványos termékek listájára vonatkozó javaslatát.

(3) A TSO-k legalább kétévente felülvizsgálják a kiegyenlítő szabályozási energiával és kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos szabványos termékek listáját. A szabványos termékek felülvizsgálata során az alábbiakat kell figyelembe venni:

a) a 3. cikk (1) bekezdésében foglalt célok;

b) adott esetben a szabványos termékek listájának javasolt módosításai és a közös ajánlati ársorrendek száma a 31. cikk (2) bekezdése alapján;

c) az 59. cikk (4) bekezdésében foglalt teljesítménymutatók.

(4) A kiegyenlítő szabályozási energiával és kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos szabványos termékek listája a szabványos termékekre vonatkozó ajánlatoknak legalább az alábbi jellemzőit határozhatja meg:

a) felkészülési időtartam;

b) fel-, ill. leterhelési idő;

c) teljes aktiválási idő;

d) minimális és maximális mennyiség;

e) deaktiválási időtartam;

f) a teljesítési időtartam minimális és maximális hossza;

g) érvényességi időtartam;

h) az aktiválás módja.

(5) A kiegyenlítő szabályozási energiával és kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos szabványos termékek listáját a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatást nyújtóknak az akkreditáció ideje alatt vagy a szabványos termékekre irányuló ajánlatok leadásakor az alábbi jellemzők szerint kell meghatároznia:

a) az ajánlat ára;

b) feloszthatóság;

c) elhelyezkedés;

d) a deaktiválási időtartam vége és a következő aktiválás közötti minimális idő.

(6) A kiegyenlítő szabályozási energiával és kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos szabványos termékek:

a) biztosítják a hatékony szabványosítást, elősegítik a határon átnyúló versenyt és likviditást, valamint megakadályozzák a piac szükségtelen széttöredezését;

b) megkönnyítik a villamosenergia-felhasználói létesítmények tulajdonosainak, harmadik feleknek, a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelő létesítmények tulajdonosainak, valamint az energiatároló egységek tulajdonosainak a részvételét.

26. cikk

Egyedi termékekre vonatkozó követelmények

(1) A 19., 20. és 21. cikk szerinti európai platformok bevezetési keretelveinek jóváhagyása után bármely TSO készíthet javaslatot a kiegyenlítő szabályozási energiával és kiegyenlítő szabályozási kapacitással kapcsolatos egyedi termékek meghatározására és használatára vonatkozóan. A javaslat legalább az alábbiakat tartalmazza:

a) az egyedi termékek meghatározása, és a használatuk időtartama;

b) annak bizonyítása, hogy a szabványos termékek nem elegendők az üzembiztonság biztosításához és a rendszer egyensúlyának hatékony fenntartásához, vagy annak bizonyítása, hogy egyes szabályozási források nem vehetnek részt a kiegyenlítő szabályozási piacon a szabványos termékeken keresztül;

c) az egyedi termékek használatának a gazdaságosság függvényében történő minimalizálására irányuló intézkedések leírása;

d) adott esetben, az egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokká való átalakításának szabályai;

e) adott esetben, az egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokká való átalakításának eljárására vonatkozó információk, és arra vonatkozó információ, hogy az átalakításra melyik közös ajánlati ársorrend alapján kerül sor;

f) annak bizonyítása, hogy az egyedi termékek nem idézik elő a menetrendkezelési területen belüli és azon kívüli kiegyenlítő szabályozási piac jelentős mértékű eredménytelenségét és torzulását.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt kritériumokkal összhangban az egyedi termékeket használó TSO-k legalább kétévente felülvizsgálják az egyedi termékek használatának szükségességét.

(3) Az egyedi termékek a szabványos termékek bevezetésével egy időben kerülnek bevezetésre. Az egyedi termékek használata után a TSO-k az alábbiakat tehetik:

a) az egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokká való átalakítása;

b) az egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválása helyi szinten anélkül, hogy cserélnék őket.

(4) Az egyedi termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokká való átalakításának szabályai az (1) bekezdés d) pontja szerint:

a) igazságosak, átláthatóak és megkülönböztetésmentesek;

b) nem gördítenek akadályokat a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréje elé;

c) biztosítják a TSO-k pénzügyi semlegességét.

27. cikk

Az ajánlatok átalakítása központi teherelosztási modell esetén

(1) A központi teherelosztási modellt alkalmazó minden egyes TSO az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatokat alkalmazza a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjére vagy a tartalékok megosztására.

(2) A központi teherelosztási modellt alkalmazó minden egyes TSO, az üzembiztonsági korlátozások betartása mellett, a rendszer valós idejű irányításához rendelkezésre álló, integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatokat alkalmazza, ha más TSO-k részére biztosít kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat.

(3) A központi teherelosztási modellt alkalmazó minden egyes TSO-nak, az üzembiztonság figyelembevétele mellett, a lehető legnagyobb mértékben át kell alakítania a (2) bekezdés szerinti integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatokat szabványos termékekké. Az integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok szabványos termékekké való átalakítására vonatkozó szabályok:

a) igazságosak, átláthatóak és megkülönböztetésmentesek;

b) nem gördítenek akadályokat a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréje elé;

c) biztosítják a TSO-k pénzügyi semlegességét.

28. cikk

Vészeljárások

(1) Minden egyes TSO biztosítja a (2) és (3) bekezdésben foglalt eljárások sikertelensége esetén a vészmegoldások alkalmazását.

(2) Amennyiben a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások beszerzése sikertelen, az érintett TSO-k megismétlik az eljárást. A TSO-k értesítik a piaci szereplőket arról, hogy a lehető leghamarabb vészeljárások alkalmazására fog sor kerülni.

(3) Amennyiben a kiegyenlítő szabályozási energia összehangolt aktiválása sikertelen, bármely TSO eltérhet a közös ajánlati ársorrend szerinti aktiválástól, és a lehető leghamarabb értesíti a piaci szereplőket.

III. CÍM

A KIEGYENLÍTŐ SZABÁLYOZÁSI SZOLGÁLTATÁSOK BESZERZÉSE

1. FEJEZET

Kiegyenlítő szabályozási energia

29. cikk

A kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválása közös ajánlati ársorrendből

(1) Annak érdekében, hogy az (EU) 2017/1485 rendelet 127., 157. és 160. cikkével összhangban fenntartsa a rendszer egyensúlyát, minden egyes TSO a közös ajánlati ársorrendek vagy más, a 21. cikk (5) bekezdése szerint valamennyi TSO által kidolgozott javaslat által létrehozott modell alapján használja fel a szabályozási területén rendelkezésre álló, kiegyenlítő szabályozási energiára irányuló költséghatékony ajánlatokat.

(2) A TSO-k nem aktiválhatják a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat a vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontja előtt, kivéve riasztási állapot vagy vészhelyzeti állapot esetén, ha az aktiválás enyhíti e rendszerállapotok súlyosságát, és kivéve, ha az ajánlatok a (3) bekezdés szerint a kiegyenlítő szabályozás helyett más célokat szolgálnak.

(3) A rendelet hatálybalépését követő egy éven belül valamennyi TSO kidolgoz egy javaslatot a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválási céljainak osztályozására vonatkozó módszertanra. Ez a módszertan:

a) leírja a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok valamennyi lehetséges aktiválási célját;

b) meghatározza az egyes lehetséges aktiválási célokra vonatkozó osztályozási kritériumokat.

(4) A közös ajánlati ársorrend alapján aktivált minden egyes kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat esetében az ajánlatot aktiváló TSO a (3) bekezdés szerinti módszertan alapján meghatározza az aktiválás célját. Az aktiválás célját az aktiválásoptimalizáló funkción keresztül valamennyi TSO számára bejelentik és láthatóvá teszik.

(5) Amennyiben a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválása eltér az aktiválásoptimalizáló funkció eredményeitől, a TSO időben közzéteszi az eltérés okaira vonatkozó információt.

(6) Az aktiválásoptimalizáló funkcióból származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat aktiválására irányuló igény a kiegyenlítő szabályozási energia garantált cseréjének elfogadására kötelezi az igénylő TSO-t és a hálózati csatlakozást biztosító TSO-t. Minden egyes hálózati csatlakozást biztosító TSO biztosítja az aktiválásoptimalizáló funkción keresztül kiválasztott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat aktiválását. A kiegyenlítő szabályozási energia elszámolása az 50. cikk szerint történik, illetve a hálózati csatlakozást biztosító TSO és a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató között az V. cím 2. fejezete szerint történik.

(7) A kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválása a közös ajánlati ársorrend szerint TSO–TSO modell alapján történik.

(8) A 31. cikk (1) bekezdésében foglalt szabályokkal összhangban minden egyes TSO benyújtja az 58. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt algoritmus működéséhez szükséges adatokat az aktiválásoptimalizáló funkció felé.

(9) A kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó ajánlatok TSO általi beadásának kapuzárási időpontja előtt minden egyes hálózati csatlakozást biztosító TSO beadja valamennyi, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóktól kapott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatot az aktiválásoptimalizáló funkciónak, figyelembe véve a 26. és a 27. cikkben foglalt követelményeket. A hálózati csatlakozást biztosító TSO-k nem módosíthatják vagy tarthatják vissza a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat, kivéve:

a) a 26. és 27. cikk szerinti kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat;

b) a nyilvánvalóan téves és teljesíthetetlen szállítási mennyiséget tartalmazó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat;

c) azokat a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat, amelyek a (10) bekezdés alapján nem kerültek továbbításra az európai platformokra.

(10) Bármely TSO, amely önálló teherelosztási modellt alkalmaz és a 24. cikk szerinti kiegyenlítő szabályozási energia kapuzárási időpontnál későbbi helyi napon belüli kapuzárási időpontot alkalmaz egy menetrendkezelési területen belül, javaslatot dolgozhat ki a 19–21. cikk alapján az európai platformokhoz továbbított ajánlatok mennyiségének korlátozására. Mindig a legolcsóbb ajánlatokat kell az európai platformokra továbbítani. A javaslatnak az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) az európai platformokra továbbítandó minimális mennyiség meghatározását. A TSO által továbbított ajánlatok minimális mennyiségének meg kell egyeznie az (EU) 2017/1485 rendelet 157. és 160. cikke alapján az LFC-blokkra meghatározott tartalék kapacitás követelmény szerinti mennyiséggel, illetve a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjéből és a tartalékok megosztásából eredő kötelezettségek összegével, vagy meg kell haladnia azt;

b) az európai platformokra nem továbbított ajánlatok felszabadítására vonatkozó szabályokat és annak az időpontnak a meghatározását, amikor az érintett kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókat tájékoztatni kell ajánlatainak felszabadításáról.

(11) A (10) bekezdésben említett javaslatnak az illetékes szabályozó hatóság általi elfogadását követően legalább kétévente valamennyi TSO értékeli az európai platformokra való beadásánál alkalmazott korlátozás hatását, valamint annak hatását a napon belüli piac működésére. Az értékelésnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) a (10) bekezdés a) pontjával összhangban az európai platformokhoz továbbítandó ajánlatok minimális mennyiségének az érintett TSO által végzett értékelése;

b) ajánlás azoknak az illetékes TSO-knak, amelyek korlátozzák a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat.

Ezen értékelés alapján, valamennyi TSO a (10) bekezdés a) pontjával összhangban készít egy javaslatot az illetékes szabályozó hatóságok számára az európai platform felé továbbítandó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok minimális mennyiségének felülvizsgálatára.

(12) Minden egyes igénylő TSO igényelheti a közös ajánlati ársorrendből a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválását a kiegyenlítő szabályozási energia teljes mennyiségének mértékéig. Az igénylő TSO által a közös ajánlati ársorrendek kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlataiból aktiválható kiegyenlítő szabályozási energia teljes mennyisége az alábbi mennyiségek összegeként számítandó ki:

a) az igénylő TSO által benyújtott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok, amelyek nem a tartalékok megosztásának vagy kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjének eredményei;

b) az igénylő TSO nevében beszerzett kiegyenlítő szabályozási kapacitás eredményeként más TSO-k által benyújtott, kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok;

c) a tartalékok megosztásából származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok, feltéve, hogy a tartalékok megosztásában részt vevő egyéb TSO-k még nem igényelték a megosztott mennyiségek aktiválását.

(13) A 19, 20. és 21. cikk szerinti európai platformok bevezetési keretelveire irányuló javaslatokban valamennyi TSO megállapíthat olyan feltételeket vagy helyzeteket, amelyekben a (12) bekezdésben meghatározott korlátozások nem alkalmazandók. Ha egy TSO a (12) bekezdésben meghatározott korlátozásokon túl igényel kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat, arról tájékoztatja a többi TSO-t.

(14) Bármely TSO az aktiválásoptimalizáló funkciónak továbbított kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat más TSO-k által nem aktiválhatónak nyilváníthatja, mert a hálózati csatlakozást biztosító TSO menetrendkezelési területén belüli belső szűk keresztmetszetek vagy üzembiztonsági korlátozások miatt korlátozás hatálya alá tartozónak jelölte azokat.

30. cikk

A kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vagy kiegyenlítetlenségnettósítási eljárásra használt kiegyenlítő szabályozási energia és az övezetközi kapacitás árazása

(1) E rendelet hatálybalépését követő egy éven belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki a kiegyenlítő szabályozási energia árának meghatározásra vonatkozó módszertanra, amely az (EU) 2017/1485 rendelet 143. és 147. cikke szerint a frekvencia-helyreállítási eljárás és az (EU) 2017/1485 rendelet 144. és 148 cikke szerint a tartalékhelyettesítési eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok eredménye. Ez a módszertan:

a) a határár alapú (egységes áron elszámolt) árképzésen alapszik;

b) meghatározza, hogy a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatoknak a kiegyenlítő szabályozástól eltérő célból való aktiválása miként befolyásolja a kiegyenlítő szabályozási energia árát, valamint biztosítja, hogy a belső szűk keresztmetszetek kezelése céljából aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok ne határozhassák meg a kiegyenlítő szabályozási energia határárát;

c) az egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakokra meghatároz legalább egy kiegyenlítőszabályozásienergia-árat;

d) helyes árjelzéseket és ösztönzőket ad a piaci szereplőknek;

e) figyelembe veszi a másnapi és napon belüli időtávokra alkalmazott árképzési módszert.

(2) Amennyiben a TSO-k szerint a piac hatékony működése érdekében technikai árkorlátokat kell megállapítani, akkor az (1) bekezdés szerinti javaslat részeként közösen készíthetnek egy javaslatot a kiegyenlítő szabályozási energia harmonizált, és valamennyi menetrendkezelési területen alkalmazandó maximális és minimális árairól, beleértve az ajánlattételi árat és az elszámolóárat is. Ilyen esetben a kiegyenlítő szabályozási energia összehangolt maximális és minimális árának figyelembe kell vennie az (EU) 2015/1222 rendeletben meghatározott másnapi és napon belüli időtávra vonatkozó maximális és minimális elszámolóárat.

(3) Az (1) bekezdés szerinti javaslat a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vagy a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetésére használt övezetközi kapacitás árképzésének módszertanát is tartalmazza. A módszertannak meg kell felelnie az (EU) 2015/1222 rendeletben meghatározott követelményeknek, valamint:

a) tükröznie kell a piaci szűk keresztmetszetet;

b) azokon a kiegyenlítőszabályozásienergia-árakon kell alapulnia, amelyek az aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokból származnak az (1) bekezdés a) pontja szerinti árazási módszertannak megfelelően, vagy adott esetben, az (5) bekezdés szerinti árképzési módszertannak megfelelően;

c) a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vagy a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetésére nem alkalmaz további díjakat, kivéve a veszteségek ellensúlyozására vonatkozó díjat, amennyiben a díjat más időtartamokban is figyelembe veszik.

(4) Az (1) bekezdésben szereplő harmonizált árképzési módszer a 26. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerinti valamennyi szabványos és egyedi termékből származó kiegyenlítő szabályozási energiára alkalmazandó. A 26. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerinti egyedi termékek esetében az érintett TSO-k a 26. cikk szerinti egyedi termékekre vonatkozó javaslatukban javasolhatnak eltérő árképzési módszert is.

(5) Ahol valamennyi TSO hatékonysági problémákat azonosít az (1) bekezdés a) pontjával összhangban javasolt módszertan alkalmazása során, kérhet módosítást és javasolhat egy alternatív, az (1) bekezdés a) pontjától eltérő módszertant. Ebben az esetben valamennyi TSO egy részletes vizsgálatot végez, amelyen keresztül bemutatja ezen alternatív módszertan nagyobb hatékonyságát.

31. cikk

Aktiválásoptimalizáló funkció

(1) A 29. és e cikkel összhangban valamennyi TSO létrehoz egy aktiválásoptimalizáló funkciót a különböző közös ajánlati ársorrendből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválásának optimalizálása érdekében. Ez a funkció legalább az alábbiakat veszi figyelembe:

a) a kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos különböző termékekből eredő műszaki korlátok és aktiválási eljárások;

b) üzembiztonság;

c) minden kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat, amelyet tartalmaznak a megfelelő közös ajánlati ársorrendek;

d) TSO-któl érkező, ellentétes irányú aktiválási igények nettósításának lehetősége;

e) valamennyi TSO benyújtott aktiválási igénye;

f) rendelkezésre álló övezetközi kapacitás.

(2) A közös ajánlati ársorrend a szabványos termékekből származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokból áll. Valamennyi TSO létrehozza a szabványos termékekre vonatkozó szükséges közös ajánlati ársorrendet. A fel és a le irányú kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok külön közös ajánlati ársorrendben kezelendők.

(3) Minden egyes aktiválásoptimalizáló funkciónak legalább egy közös ajánlati ársorrendet kell alkalmaznia a felszabályozásra vonatkozó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokra, és legalább egyet a leszabályozásra vonatkozó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokra vonatkozóan.

(4) A TSO-k biztosítják, hogy a közös ajánlati ársorrendekbe benyújtott kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok euróban és piaci időegységre vonatkozóan legyenek megadva.

(5) A kiegyenlítő szabályozási energiával kapcsolatos szabványos termékekre vonatkozó követelményektől függően a TSO-k több közös ajánlati ársorrendet is létrehozhatnak.

(6) Valamennyi TSO az aktiválásoptimalizáló funkciónak nyújtja be a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválására vonatkozó igényét.

(7) Az aktiválásoptimalizáló funkció választja ki a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat, és azoktól a hálózati csatlakozást biztosító TSO-któl igényli a kiválasztott ajánlatok aktiválását, amelyekhez a kiválasztott ajánlatokhoz tartozó kiegyenlítő szabályozási szolgáltató csatlakozik.

(8) Az aktiválásoptimalizáló funkció leadja a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválását igénylő TSO-nak az aktivált ajánlatok visszaigazolását. Az aktivált kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók felelősek a kért mennyiségnek a szállítási időtartam végéig történő leszállításáért.

(9) Minden olyan TSO-nak, amely az LFC-területének kiegyenlítő szabályozása érdekében frekvencia-helyreállítási eljárást és tartalékhelyettesítési eljárást működtet, törekednie kell arra, hogy az érintett közös ajánlati ársorrendben szereplő valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatot felhasználja a rendszer lehető leghatékonyabb és az üzembiztonság figyelembevételével történő kiegyenlítő szabályozása érdekében.

(10) Azon TSO-knak, amelyek nem használnak tartalékhelyettesítési eljárást az LFC-területük kiegyenlítő szabályozása érdekében, arra kell törekedniük, hogy a frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó, érintett közös ajánlati ársorrendben szereplő valamennyi kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatot felhasználják a rendszer lehető leghatékonyabb és az üzembiztonság figyelembevételével történő kiegyenlítő szabályozása érdekében.

(11) A normálállapottól eltérő állapotban a TSO-k dönthetnek úgy, hogy a rendszert kizárólag a saját szabályozási területükön működő kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóktól származó kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatokat használják, amennyiben ez a döntés segít az aktuális rendszerállapot súlyosságának enyhítésében. A TSO ilyen esetben haladéktalanul köteles közzétenni a döntés indoklását.

2. FEJEZET

Kiegyenlítő szabályozási kapacitás

32. cikk

Beszerzési szabályok

(1) Az (EU) 2017/1485 rendelet 127., 157. és 160. cikkében foglalt méretezési szabályokkal összhangban az LFC-blokk valamennyi TSO-ja rendszeresen, évente legalább egyszer felülvizsgálja és meghatározza az LFC-blokk vagy az LFC-blokk menetrendkezelési területeinek tartalékkapacitására vonatkozó követelményeket. Minden egyes TSO elemzést készít a tartalékkapacitás optimális biztosításáról, ahol optimális alatt a tartalékkapacitás minimális költségek melletti biztosítása értendő. Az elemzés a tartalékkapacitás biztosításának alábbi opcióit veszi figyelembe:

a) kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzése a szabályozási területen belül és adott esetben kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje a szomszédos TSO-kkal;

b) adott esetben tartalékok megosztása;

c) azon nem szerződéses, kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok mennyisége, amelyek a szabályozási területen belül vagy az övezetközi kapacitás figyelembevételével az európai platformokon belül is várhatóan rendelkezésre állnak.

(2) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást beszerző minden egyes TSO meghatározza a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésének szabályait a 18. cikkben foglaltak szerint kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal kapcsolatos feltételekre vonatkozó javaslatában. A kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésére vonatkozó szabályoknak az alábbi alapelveknek kell megfelelniük:

a) a beszerzési módszer legalább a frekvencia-helyreállítási tartalék és a helyettesítő tartalék esetében legyen piaci alapú;

b) a beszerzési eljárást a lehető legrövidebb és gazdaságilag hatékony időtávra kell végrehajtani;

c) a szerződéses mennyiség feloszthető több szerződéses időtartamra.

(3) A fel- és leirányú kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzése legalább a frekvencia-helyreállítási tartalék és a helyettesítő tartalék esetében külön végzendő. A 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban minden egyes TSO nyújthat be e követelmények alóli mentességre irányuló javaslatot az illetékes szabályozó hatóságnak. A mentesség iránti kérelem az alábbiakat tartalmazza:

a) a mentességgel érintett időtartam meghatározása;

b) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás mentességgel érintett mennyiségének meghatározása;

c) a mentességnek a 25. cikk (6) bekezdésének b) pontjában foglalt kiegyenlítő szabályozási források részvételére gyakorolt hatásának elemzése;

d) a mentesség indoklása, amely bizonyítja, hogy a mentesség nagyobb gazdaságossághoz vezetne.

33. cikk

A kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje

(1) Két vagy annál több, kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő vagy annak cseréjére kölcsönösen hajlandó TSO a 32. cikkben foglalt követelmények betartása mellett kidolgoz egy javaslatot a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére és beszerzésére irányuló közös és harmonizált szabályok és eljárások kialakításának tekintetében.

(2) A 35. cikk szerinti TSO-BSP modellt alkalmazó esetek kivételével a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjét mindig a TSO-TSO modell alapján kell elvégezni, amely során két vagy több TSO a rendelkezésre álló övezetközi kapacitás és az (EU) 2017/1485 rendelet IV. része 8. címének 1. és 2. fejezetében meghatározott üzemviteli korlátok figyelembevételével létrehoz egy, a kiegyenlítő szabályozási kapacitás közös beszerzésére irányuló eljárást.

(3) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő valamennyi TSO a kapacitásbeszerzés-optimalizáló funkciónak adja be a szabványos termékekkel kapcsolatos, kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó összes ajánlatot. A TSO-k nem módosíthatják vagy tarthatják vissza a kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatokat, és azokat bele kell vonniuk a beszerzési eljárásba, kivéve a 26. és 27. cikkben szereplő feltételek esetén.

(4) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő valamennyi TSO biztosítja az övezetközi kapacitás rendelkezésre állását, valamint az (EU) 2017/1485 rendeletben foglalt, üzembiztonságra vonatkozó előírások teljesülését az alábbi módok egyikén:

a) a (6) bekezdéssel összhangban az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja után rendelkezésre álló övezetközi kapacitás valószínűségének kiszámítására irányuló módszertan;

b) a IV. cím 2. fejezete szerint az övezetközi kapacitásnak a szabályozási időtáv alapján történő felosztására irányuló módszertan.

(5) Az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja után rendelkezésre álló övezetközi kapacitás valószínűségét kiszámító módszertant alkalmazó minden egyes TSO tájékoztatja az LFC-blokkjában lévő többi TSO-t arról, hogy fennáll annak a kockázata, hogy a tartalékkapacitás a szabályozási területe alá tartozó menetrendkezelési területen vagy területeken nem áll rendelkezésre, ami hatással lehet az (EU) 2017/1485 rendelet 157. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti követelmények teljesítésére.

(6) A frekvencia-helyreállítási tartalék és helyettesítő tartalék nyújtására szolgáló kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő TSO-k kidolgozhatnak egy, az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja után rendelkezésre álló övezetközi kapacitás valószínűségének kiszámítására szolgáló módszertant. A módszertan legalább az alábbiakat határozza meg:

a) azok az eljárások, amelyekről az LFC-blokkban lévő többi TSO-t értesíteni kell;

b) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vonatkozó kiértékelés végrehajtási eljárásának leírását az adott időtartamra vonatkozóan;

c) az övezetközi kapacitás tervezett és nem tervezett kiesések, valamint hálózati szűk keresztmetszetek miatti rendelkezésre nem állásából fakadó kockázatok felmérésére irányuló módszer;

d) az övezetközi kapacitás rendelkezésre nem állásából eredő elégtelen mennyiségű tartalékkapacitás kockázatának felmérésére irányuló módszer;

e) az övezetközi kapacitás rendelkezésre nem állása vagy az elégtelen mennyiségű tartalékkapacitás esetén alkalmazandó vészmegoldásra vonatkozó követelmények;

f) a kockázatok utólagos felülvizsgálatára és figyelemmel kísérésére vonatkozó követelmények;

g) az V. cím szerinti elszámolás biztosítására vonatkozó szabályok.

(7) A TSO-k frekvencia-helyreállítási tartalék és helyettesítő tartalék nyújtására szolgáló kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vonatkozóan nem növelhetik az (EU) 2015/1222 rendelet alapján számítandó üzembiztonsági tartaléksáv mértéket.

34. cikk

A kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadása

(1) Azon a földrajzi régión belül, ahol a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésére sor került, a TSO-k lehetővé teszik a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató számára azt, hogy a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtására irányuló kötelezettségeiket átadják. Az érintett TSO vagy TSO-k kérelmezhetik az ez alóli mentességet, ha a kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó, 32. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerinti szerződéses időtartam szigorúan rövidebb, mint egy hét.

(2) A kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadását legalább egy órával a szállítási nap kezdete előtt lehetővé kell tenni.

(3) A kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadása az alábbi feltételek teljesítése esetén engedélyezhető:

a) az átvevő kiegyenlítő szabályozási szolgáltató megfelelt az átadással érintett kiegyenlítő szabályozási kapacitásra vonatkozó minősítési eljáráson;

b) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadása várhatóan nem veszélyezteti az üzembiztonságot;

c) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadása nem haladja meg az (EU) 2017/1485 rendelet IV. része 8. címének 1. és 2. fejezetében foglalt üzemeltetési korlátokat.

(4) Amennyiben a kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadásához az övezetközi kapacitás használatára van szükség, az átadás csak akkor engedélyezhető, ha:

a) az átadás teljesítéséhez szükséges övezetközi kapacitás a IV. cím 2. fejezete alapján már korábbi felosztási eljárásokból rendelkezésre áll;

b) az övezetközi kapacitás rendelkezésre áll, a 33. cikk (6) bekezdésének megfelelő, az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja után rendelkezésre álló övezetközi kapacitás valószínűségének kiszámítására szolgáló módszertan alapján.

(5) Amennyiben egy TSO nem engedélyezi a kiegyenlítő szabályozási kapacitás átadását, az érintett TSO megindokolja az elutasítás okát az érintett kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóknak.

3. FEJEZET

TSO–BSP modell

35. cikk

A kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréje

(1) Két vagy több TSO saját kezdeményezése alapján vagy a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban az érintett szabályozó hatóság kérésére kidolgozhat egy javaslatot a TSO–BSP modell alkalmazására.

(2) A TSO–BSP modell alkalmazására vonatkozó javaslat az alábbiakat tartalmazza:

a) a 61. cikk alapján készített költség-haszon elemzés, amely azonosítja a TSO–BSP modell alkalmazásával járó, legalább az érintett TSO-k menetrendkezelési területén, vagy menetrendkezelési területein felmerülő előnyöket;

b) a kért alkalmazási időtartam;

c) az elegendő övezetközi kapacitás biztosítására kidolgozott módszertan leírása a 33. cikk (6) bekezdésével összhangban.

(3) A TSO–BSP modell alkalmazása esetében az érintett TSO-k és kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók a vonatkozó eljárások esetében mentesíthetők a 16. cikk (2) bekezdésében, a 16. cikk (4) bekezdésében, a 16. cikk (5) bekezdésében, valamint a 29. cikk (9) bekezdésében foglaltak alól.

(4) A TSO–BSP modell alkalmazása esetében az érintett TSO-k megállapodnak a műszaki és szerződéses követelményekről, valamint a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválásával kapcsolatos információcseréről. A TSO–BSP modell alapján a szerződött TSO és a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató meghatározza a szerződéses megállapodásokat.

(5) A frekvencia-helyreállítási tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vonatkozó TSO–BSP modell kizárólag akkor alkalmazható, ha a TSO–BSP modellt alkalmazzák a frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére is.

(6) A helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére irányuló TSO–BSP modell akkor alkalmazható, ha a TSO–BSP modellt alkalmazták a frekvencia-helyreállítási tartalékra vonatkozó kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére is, vagy ha a két érintett TSO egyike nem végez tartalékhelyettesítési eljárást az (EU) 2017/1485 rendelet IV. része szerinti teljesítmény-frekvencia szabályozási rendszer részeként.

(7) E rendelet hatálybalépését követő négy éven belül minden kiegyenlítőszabályozásikapacitás-cserének a TSO–TSO modellen kell alapulnia. Ez a követelmény nem vonatkozik a helyettesítő tartalékra vonatkozó TSO–BSP modellre, ha a két érintett TSO egyike nem végez tartalékhelyettesítési eljárást az (EU) 2017/1485 rendelet IV. része szerinti teljesítmény-frekvencia szabályozási rendszer részeként.

IV. CÍM

A KIEGYENLÍTŐ SZABÁLYOZÁSI SZOLGÁLTATÁSOKRA VONATKOZÓ ÖVEZETKÖZI KAPACITÁS

1. FEJEZET

Kiegyenlítő szabályozási energia cseréje és kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás

36. cikk

Az övezetközi kapacitás használata

(1) Valamennyi TSO felhasználja a 37. cikk (2) és (3) bekezdése szerint számított övezetközi kapacitást a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vagy a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetésére.

(2) Két vagy több, kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő TSO használhatja az övezetközi kapacitást a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére, amennyiben az övezetközi kapacitás:

a) a 33. cikk (6) bekezdése alapján rendelkezésre áll;

b) a 38. cikk (8) és (9) bekezdése alapján hozzáférhető;

c) a 40., 41. és 42. cikk alapján lett felosztva.

37. cikk

Az övezetközi kapacitás kiszámítása

(1) Az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontja után a TSO-k folyamatosan frissítik az övezetközi kapacitás rendelkezésre állását a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére és a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárásra. Az övezetközi kapacitás értékét frissíteni kell minden alkalommal, amikor az övezetközi kapacitás egy részét felhasználják, vagy amikor az övezetközi kapacitást újraszámolják.

(2) A (3) bekezdés szerinti kapacitásszámítási módszer bevezetése előtt a TSO-k az övezetközi napon belüli piac kapuzárási időpontját követően fennmaradó övezetközi kapacitást használják fel.

(3) E rendelet hatálybalépését követő öt éven belül az egy kapacitásszámítási régión belül működő valamennyi TSO módszertant dolgoz ki a kiegyenlítő szabályozási időtávon belüli övezetközi kapacitásnak a kiegyenlítő szabályozási energia cseréje és a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetése céljából történő kiszámítására. A módszertannak el kell kerülnie a piaci torzulásokat, és összeegyeztethetőnek kell lennie a napon belüli időtáv során az övezetközi kapacitás kiszámítására alkalmazott módszerrel, amelyet az (EU) 2015/1222 rendelet határoz meg.

2. FEJEZET

Kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és tartalékok megosztása

38. cikk

Általános követelmények

(1) Két vagy több TSO a saját kezdeményezésére vagy az illetékes szabályozó hatóságaik kérésére a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban javaslatot tehet az alábbi eljárások egyikének alkalmazására:

a) a 40. cikk szerinti együttesen optimalizált felosztási eljárás;

b) a 41. cikk szerinti piaci alapú felosztási eljárás;

c) a 42. cikk szerinti, gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárás.

A kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében e rendelet hatálybalépése előtt felosztott övezetközi kapacitás a szerződéses időtartam lejártáig továbbra is használható erre a célra.

(2) A felosztási eljárás alkalmazására vonatkozó javaslatnak tartalmaznia kell:

a) az ajánlattételi övezet határait, a piaci időtávot, az alkalmazás időtartamát és az alkalmazandó módszertant;

b) gazdaságossági elemzésen alapuló felosztás esetében a felosztott övezetközi kapacitás mennyiségét és az ilyen felosztás gazdaságosságát igazoló aktuális gazdaságossági elemzést.

(3) E rendelet hatálybalépését követő öt éven belül valamennyi TSO kidolgoz egy javaslatot az övezetközi kapacitásnak a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása céljából történő felosztási eljárási módszertana összehangolására a 40. cikk, valamint adott esetben a 41. és a 42. cikk alapján időtávonként.

(4) A kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás kizárólag a kézi vagy automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási tartalékhoz, valamint a helyettesítő tartalékhoz használható. Az (EU) 2015/1222 rendelet alapján kiszámított üzembiztonsági tartaléksáv a frekvenciatartási tartalék üzemeltetésére és cseréjére használható, kivéve az egyenáramú (DC) rendszerösszekötőket, amelyek esetében a frekvencia-tartási tartalék üzemeltetésére és cseréjére szánt övezetközi kapacitás az (1) bekezdéssel összhangban is felosztható.

(5) A TSO-k kizárólag akkor oszthatják fel az övezetközi kapacitást a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében, ha az övezetközi kapacitást az (EU) 2015/1222 rendelet és az (EU) 2016/1719 rendelet alapján kidolgozott kapacitásszámítási módszertan alapján számítják ki.

(6) Az övezetközi kapacitás kiszámításakor a TSO-k a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitást már felosztott övezetközi kapacitásként veszik figyelembe.

(7) Amennyiben a fizikai átviteli jogok birtokosai a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére használják az övezetközi kapacitást, akkor a kapacitást kizárólag a „használd, vagy add el” („UIOSI”) elv alkalmazása alóli kizárás céljából bemenetrendezettnek kell tekinteni.

(8) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő vagy tartalékokat megosztó valamennyi TSO rendszeresen értékeli, hogy a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitásra továbbra is szükség van-e e célból. Ahol gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárást alkalmaznak, ezt az értékelést legalább évente el kell végezni. Ha a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitásra már nincs szükség a továbbiakban, akkor azt a lehető leghamarabb hozzáférhetővé kell tenni, és vissza kell juttatni a következő kapacitásfelosztási időtávokra. Az ilyen övezetközi kapacitás az övezetközi kapacitás kiszámításakor a továbbiakban nem minősül „már felosztott” övezetközi kapacitásnak.

(9) Amennyiben a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitást nem használták a vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére, akkor azt hozzáférhetővé kell tenni a rövidebb aktiválási idejű kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére vagy a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetésére.

39. cikk

Az övezetközi kapacitás piaci értékének kiszámítása

(1) Az energiakereskedelem, valamint a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében együttesen optimalizált vagy piaci alapú felosztási eljárásban használt övezetközi kapacitás piaci értéke az övezetközi kapacitás tényleges vagy előrejelzett piaci értékén alapul.

(2) Az energiakereskedelemre használt övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének kiszámítása a piaci szereplőknek a másnapi piacokra benyújtott ajánlatai alapján történik, és adott esetben, ahol lehetséges, számításba kell venni a piaci szereplők várható napon belüli piaci ajánlatait.

(3) Az együttesen optimalizált vagy piaci alapú felosztási eljárásban a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje érdekében használt övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének kiszámítása a 33. cikk (3) bekezdése alapján a kapacitásbeszerzés-optimalizáló funkciónak benyújtott kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatok alapján történik.

(4) Az együttesen optimalizált vagy piaci alapú felosztási eljárásban a tartalékok megosztására használt övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének kiszámítása a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésének elkerült költségei alapján történik.

(5) Az övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értéke az alábbi alternatív elvek egyikén alapul:

a) az övezetközi kapacitás piaci értékét jellemző, átlátható piaci indikátorok használata; vagy

b) az övezetközi kapacitás piaci értékének pontos és megbízható értékelését lehetővé tévő előrejelzési módszertan alkalmazása.

Az ajánlattételi övezetek közötti energiakereskedelem övezetközi kapacitásának előrejelzett piaci értékét az ajánlattételi övezetek közötti másnapi, és ahol alkalmazandó és lehetséges, a napon belüli piacok piaci árainak várható különbségei alapján kell kiszámítani. Az előrejelzett piaci érték számítása során a különböző ajánlattételi övezetek villamosenergia-felhasználói és -termelői eloszlását befolyásoló további lényeges tényezőket megfelelően figyelembe kell venni.

(6) Az illetékes szabályozó hatóságok felülvizsgálhatják az (5) bekezdés b) pontja szerinti előrejelző módszertan hatékonyságát, beleértve az övezetközi kapacitás előrejelzett és tényleges piaci értékének összehasonlítását. Ahol a szerződéskötés a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt legfeljebb két nappal történik, az illetékes szabályozó hatóságok e felülvizsgálatot követően a 41. cikk (2) bekezdésében meghatározott korláttól különbözőt állíthatnak be.

40. cikk

Együttesen optimalizált felosztási eljárás

(1) E rendelet hatálybalépését követő két éven belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására használt övezetközi kapacitás együttesen optimalizált felosztási eljárására irányuló módszertanra. Ez a módszertan a legfeljebb egy napos szerződéses időtartamú kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy tartalékok megosztására alkalmazandó, ahol a szerződéskötés legfeljebb egy nappal a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt történik. A módszertan az alábbiakat tartalmazza:

a) az együttesen optimalizált felosztási eljárás használatára vonatkozó értesítési eljárás;

b) részletes leírás arról, hogy az övezetközi kapacitást miként kell felosztani az energiakereskedelemre irányuló ajánlatok, valamint a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására irányuló ajánlatok között mind az implicit, mind az explicit aukciókon végrehajtott egységes optimalizáló eljárás során;

c) részletes leírás az együttesen optimalizált felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására irányuló ajánlatokra felosztott övezetközi kapacitásra vonatkozó árképzési módszerről, kapacitásgaranciáról és szűkkeresztmetszet-kezelési bevétel elosztásáról;

d) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás lehető legnagyobb mennyiségének meghatározására irányuló eljárás.

(2) Ez a módszer a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének és az energiakereskedelem érdekében felosztott övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének összehasonlításán alapul.

(3) Az együttesen optimalizált felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy tartalékok megosztására irányuló ajánlatok számára felosztott övezetközi kapacitásra vonatkozó árképzési módszer, a kapacitásgarancia és a szűkkeresztmetszet-kezelési bevétel elosztása biztosítja az energiakereskedelemre irányuló ajánlatok számára felosztott övezetközi kapacitással való egyenlő bánásmódot.

(4) Az együttesen optimalizált felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy tartalékok megosztására irányuló ajánlatok számára felosztott övezetközi kapacitás kizárólag a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására és a vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére használható.

41. cikk

Piaci alapú felosztási eljárás

(1) E rendelet hatálybalépését követő két éven belül az egy kapacitás-számítási régión belül működő valamennyi TSO javaslatot dolgozhat ki a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjéhez vagy a tartalékok megosztásához használt övezetközi kapacitás piaci alapú felosztási eljárására irányuló módszertanra. Ez a módszertan a legfeljebb egy napos szerződéses időtartamú kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy tartalékok megosztására alkalmazandó, ahol a szerződéskötés legfeljebb egy héttel a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt történik. A módszertan az alábbiakat tartalmazza:

a) a piaci alapú felosztási eljárás használatára vonatkozó értesítési eljárás;

b) részletes leírás arról, hogyan kell meghatározni a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására felosztott övezetközi kapacitás tényleges piaci értékét, valamint az energiakereskedelemre felosztott övezetközi kapacitás előre jelzett piaci értékét; és adott esetben az energiakereskedelemre felosztott övezetközi kapacitás tényleges piaci értékét, valamint a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására felosztott övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értékét;

c) részletes leírás a piaci alapú felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére és a tartalékok megosztására irányuló ajánlatokra felosztott övezetközi kapacitásra vonatkozó árképzési módszerről, kapacitásgaranciáról és szűkkeresztmetszet-kezelési bevétel elosztásáról;

d) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás lehető legnagyobb mennyiségének meghatározására irányuló, a (2) bekezdés szerinti eljárás.

(2) A piaci alapú felosztáson alapuló övezetközi kapacitás felosztását a vonatkozó előző naptári év vonatkozó ajánlattételi övezetek közötti energiakereskedelme számára rendelkezésre álló kapacitásának 10 %-ára korlátozandó, vagy új rendszerösszekötők esetén ezen új rendszerösszekötők teljes beépített műszaki kapacitásának 10 %-ára.

Ez a mennyiségi korlátozás nem alkalmazható, ahol a szerződés legfeljebb két nappal a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt történik, vagy DC rendszerösszekötőkkel összekapcsolt ajánlattételi övezetek határai esetén, amíg az együttesen optimalizált felosztási eljárás a 38. cikk (3) bekezdése szerint nincs harmonizálva uniós szinten.

(3) Ez a módszer a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének és az energiakereskedelem érdekében felosztott övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értékének összehasonlításán, vagy a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értékének és az energiakereskedelem érdekében felosztott övezetközi kapacitás tényleges piaci értékének összehasonlításán alapul.

(4) A piaci alapú felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitásra vonatkozó árképzési módszer, a kapacitásgarancia és a szűkkeresztmetszet-kezelési bevétel elosztása biztosítja az energiakereskedelem céljából felosztott övezetközi kapacitással való egyenlő bánásmódot.

(5) A piaci alapú felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás kizárólag a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására és a vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére használható.

42. cikk

A gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárás

(1) E rendelet hatálybalépését követő két éven belül egy kapacitásszámítási régió valamennyi TSO-ja javaslatot dolgozhat ki az övezetközi kapacitás gazdaságossági elemzésen alapuló felosztására irányuló módszertanra. Az ilyen módszertan a több mint egy napos szerződéses időtartamú kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy tartalékok megosztására alkalmazandó, ahol a szerződéskötés több mint egy héttel a kiegyenlítő szabályozási kapacitás nyújtása előtt történik. A módszertan az alábbiakat tartalmazza:

a) az övezetközi kapacitás gazdaságossági elemzésen alapuló felosztásának szabályai és alapelvei;

b) részletes leírás arról, hogyan kell meghatározni a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vagy a tartalékok megosztására felosztott övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értékét, valamint egy értékelés az energiakereskedelemre felosztott övezetközi kapacitás piaci értékéről;

c) részletes leírás a gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárás során felosztott övezetközi kapacitásra vonatkozó árképzési módszerről, kapacitásgaranciáról és szűkkeresztmetszet-kezelési bevétel elosztásáról;

d) a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás lehető legnagyobb mennyisége a (2) bekezdés szerint.

(2) A gazdaságossági elemzésen alapú felosztáson alapuló övezetközi kapacitás felosztását a vonatkozó előző naptári év vonatkozó ajánlattételi övezetek közötti energiakereskedelme számára rendelkezésre álló kapacitásának 5 %-ára korlátozandó, vagy új rendszerösszekötők esetén ezen új rendszerösszekötők teljes beépített műszaki kapacitásának 10 %-ára. Ez a mennyiségi korlátozás nem alkalmazható DC rendszerösszekötőkkel összekapcsolt ajánlattételi övezetek határai esetén, amíg az együttesen optimalizált vagy piaci alapú felosztási eljárások a 38. cikk (3) bekezdése szerint nincsenek harmonizálva uniós szinten.

(3) Az övezetközi kapacitás gazdaságossági elemzésen alapuló felosztásának módszere a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy a tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értékének és az energiakereskedelem érdekében felosztott övezetközi kapacitás előrejelzett piaci értékének összehasonlításán alapul.

(4) A gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárás során a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy tartalékok megosztása érdekében felosztott övezetközi kapacitásra vonatkozó árképzési módszer, a kapacitásgarancia és a szűkkeresztmetszet-kezelési bevétel elosztása biztosítja az energiakereskedelem céljából felosztott övezetközi kapacitással való egyenlő bánásmódot.

(5) Az (1) bekezdésben említett TSO-k javaslatot dolgoznak ki az övezetközi kapacitás gazdaságossági elemzésen alapuló minden egyes egyedi felosztásának listájára. Az ilyen lista az alábbiakat tartalmazza:

a) az ajánlattételi övezet határainak meghatározása;

b) a felosztott övezetközi kapacitás mennyisége;

c) az időtartam, amelyre vonatkozóan az övezetközi kapacitás a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy a tartalékok megosztása érdekében felosztásra kerülne;

d) az ilyen felosztás eredményességét igazoló gazdasági elemzés.

(6) Az (1) bekezdésben említett TSO-k a kiegyenlítő szabályozási kapacitás beszerzésének eljárása során újraértékelik a felosztott övezetközi kapacitás értékét, és hozzáférhetővé teszik azt a felosztott övezetközi kapacitást, amely már nem előnyös a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje vagy a tartalékok megosztása szempontjából.

43. cikk

Az övezetközi kapacitás kiegyenlítő szabályozási szolgáltató általi használata

(1) A 35. cikk szerinti TSO–BSP modell alapján a TSO-val a kiegyenlítő szabályozási kapacitásra irányuló szerződéses kapcsolatban lévő kiegyenlítő szabályozási szolgáltatóknak jogukban áll az övezetközi kapacitást a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére felhasználni, amennyiben ők a fizikai átviteli jogok birtokosai.

(2) A 35. cikk szerinti TSO–BSP modell alapján az övezetközi kapacitást a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére használó kiegyenlítő szabályozási szolgáltatók a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjére vonatkozó fizikai átviteli jogaikat bemenetrendezik az érintett TSO-knál. Az ilyen fizikai átviteli jogok feljogosítják birtokosaikat arra, hogy bemenetrendezzék a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjét az érintett TSO-knak, és így mentességet kapjanak az UIOSI elv alkalmazása alól.

(3) A (2) bekezdéssel összhangban a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje céljából felosztott övezetközi kapacitást az övezetközi kapacitás kiszámításakor már felosztott övezetközi kapacitásként kell figyelembe venni.

V. CÍM

ELSZÁMOLÁS

1. FEJEZET

Elszámolási elvek

44. cikk

Általános elvek

(1) Az elszámolási eljárások:

a) megfelelő gazdasági jelzéseket hoznak létre, amelyek tükrözik a kiegyenlítetlenségi állapotot;

b) biztosítják, hogy a kiegyenlítetlenségek elszámolása olyan áron történjen, amely tükrözi az energia valós idejű értékét;

c) arra ösztönzik a mérlegkörfelelősöket, hogy egyensúlyt tartsanak, vagy segítsenek helyreállítani a rendszer egyensúlyát;

d) elősegítik a kiegyenlítőenergia-elszámolási mechanizmusok összehangolását;

e) arra ösztönzik a TSO-kat, hogy eleget tegyenek az (EU) 2017/1485 rendelet 127., 153., 157. és 160. cikkében foglaltaknak;

f) elkerülik a mérlegkörfelelősökre, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókra és a TSO-kra gyakorolt torz ösztönző hatásokat;

g) élénkítik a piaci szereplők közötti versenyt;

h) arra ösztönzik a mérlegkörfelelősöket, hogy kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat ajánljanak fel és szállítsanak a hálózati csatlakozást biztosító TSO-nak;

i) biztosítják valamennyi TSO pénzügyi semlegességét.

(2) A 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban minden egyes illetékes szabályozó hatóság biztosítja, hogy az érintett szabályozó hatóság által megállapított szabályozási időszak alatt az illetékességi területére eső egyik TSO-t sem éri gazdasági nyereség vagy veszteség az e cím 2., 3. és 4. fejezete szerinti elszámolás pénzügyi eredménye tekintetében, valamint biztosítja, hogy az e cím 2., 3. és 4. fejezete szerinti elszámolás pozitív vagy negatív pénzügyi eredménye az alkalmazandó nemzeti jogszabályoknak megfelelően háruljon át a hálózati felhasználókra.

(3) Bármely TSO javaslatot dolgozhat ki a kiegyenlítőenergia-elszámolástól eltérő további elszámolási mechanizmus létrehozására a kiegyenlítő szabályozási kapacitás e cím 5. fejezete szerinti beszerzési költségeinek, az adminisztratív költségek és a kiegyenlítő szabályozáshoz kapcsolódó egyéb költségek elszámolása céljából. A további elszámolási mechanizmust a mérlegkörfelelősökre kell alkalmazni. Ezt lehetőség szerint a hiány esetén alkalmazandó árképzési funkció bevezetésével kell elérni. Amennyiben a TSO-k másik mechanizmust választanak, azt javaslatukban indokolják. A javaslatot jóvá kell hagynia az illetékes szabályozó hatóságnak.

(4) Egy TSO menetrendezési területén minden egyes betáplálást és vételezést el kell számolni az V. cím 3. vagy 4. fejezete szerint.

2. FEJEZET

A kiegyenlítő szabályozási energia elszámolása

45. cikk

A kiegyenlítő szabályozási energia kiszámítása

(1) Legalább a frekvencia-helyreállítási eljárás és a tartalékhelyettesítési eljárás céljára szolgáló kiegyenlítő szabályozási energia elszámolása tekintetében minden egyes TSO eljárásrendet alakít ki az alábbiakra:

a) az aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiség kiszámítása az igényelt vagy mért aktiválás alapján;

b) az aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiség újraszámításának igénylése.

(2) Minden egyes TSO az (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárások alapján számítja ki az aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiséget, legalább az alábbiakra:

a) minden egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak;

b) a kiegyenlítőenergia-számítási területei;

c) minden egyes irány, a kiegyenlítő szolgáltatást nyújtó általi vételezést negatív előjellel jelezve, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltató általi betáplálást pozitív előjellel jelezve.

(3) Minden egyes hálózati csatlakozást biztosító TSO elszámolja az érintett kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal a (2) bekezdés alapján kiszámított, aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiséget.

46. cikk

Kiegyenlítő szabályozási energia a frekvenciatartási eljáráshoz

(1) Bármely hálózati csatlakozást biztosító TSO kiszámíthatja és elszámolhatja a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal a frekvenciatartási eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiséget a 45. cikk (1) és (2) bekezdése alapján.

(2) A frekvenciatartási eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiség árát (akár pozitív, nulla vagy negatív) irányonként az 1. táblázatban meghatározottak szerint számítják ki:

1. táblázat

A kiegyenlítő szabályozási energia kifizetése

	Pozitív kiegyenlítőszabályozásienergia-ár	Negatív kiegyenlítőszabályozásienergia-ár
Pozitív kiegyenlítő szabályozási energia	A TSO fizet a BSP-nek	A BSP fizet a TSO-nak
Negatív kiegyenlítő szabályozási energia	A BSP fizet a TSO-nak	A TSO fizet a BSP-nek

47. cikk

Kiegyenlítő szabályozási energia a frekvencia-helyreállítási eljáráshoz

(1) Minden egyes hálózati csatlakozást biztosító TSO kiszámítja és elszámolja a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal a frekvencia-helyreállítási eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiséget a 45. cikk (1) és (2) bekezdése alapján.

(2) A frekvencia-helyreállítási eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiség árát (akár pozitív, nulla vagy negatív) irányonként a 30. cikk alapján az 1. táblázatban meghatározottak szerint számítják ki.

48. cikk

Kiegyenlítő szabályozási energia a tartalékhelyettesítési eljáráshoz

(1) Minden egyes hálózati csatlakozást biztosító TSO kiszámítja és elszámolja a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatókkal a tartalékhelyettesítési eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiséget a 45. cikk (1) és (2) bekezdése alapján.

(2) A tartalékhelyettesítési eljárás során aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiség árát (akár pozitív, nulla vagy negatív) irányonként a 30. cikk alapján az 1. táblázatban meghatározottak szerint számítják ki.

49. cikk

A mérlegkörfelelős utasított eltérése

(1) Minden egyes TSO minden egyes aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlat esetén kiszámítja az érintett mérlegkörfelelős utasított eltérését.

(2) Azon kiegyenlítőenergia-számítási területek esetében, ahol egy mérlegkörfelelősre több végleges kereskedelmi szaldó kerül kiszámításra az 54. cikk (3) bekezdése alapján, minden egyes kereskedelmi szaldóra számítható utasított eltérés.

(3) Minden egyes utasított eltérés esetén minden egyes TSO meghatározza a 45. cikk alapján kiszámított aktivált kiegyenlítőszabályozásienergia-mennyiséget és bármely a kiegyenlítő szabályozástól eltérő céllal aktivált mennyiséget.

3. FEJEZET

TSO-k közötti energiacsere elszámolása

50. cikk

Szándékolt energiacsere

(1) E rendelet hatálybalépését követő egy éven belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki az alábbi eljárások legalább egyike eredményeként létrejövő szándékolt energiacserére alkalmazandó közös elszámolási szabályokra az (EU) 2017/1485 rendelet 146., 147. és 148. cikkével összhangban az alábbiak vonatkozásában:

a) tartalékhelyettesítési eljárás;

b) kézi aktiválású frekvencia-helyreállítási eljárás;

c) automatikus aktiválású frekvencia-helyreállítási eljárás;

d) kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás.

(2) Minden egyes TSO-TSO elszámolási funkcióban elvégzik az elszámolást összhangban az (1) bekezdés szerinti elszámolási szabályokkal.

(3) E rendelet hatálybalépését követő tizennyolc hónapon belül a szinkronterületen belül szándékolt módon energiát cserélő valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki az alábbi eljárások legalább egyike eredményeként létrejövő szándékolt energiacserére alkalmazandó közös elszámolási szabályokra:

a) frekvenciatartási eljárás az (EU) 2017/1485 rendelet 142. cikkével összhangban;

b) fel-, ill. leterhelési idő az (EU) 2017/1485 rendelet 136. cikkével összhangban.

(4) E rendelet hatálybalépését követő tizennyolc hónapon belül minden aszinkron módon csatlakozó, a szinkronterületek között szándékolt módon energiát cserélő TSO javaslatot dolgoz ki az alábbi eljárások legalább egyike eredményeként létrejövő szándékolt energiacserére alkalmazandó közös elszámolási szabályokra:

a) a szinkronterület szintjén hatásos kimeneti teljesítményre vonatkozó frekvenciatartási eljárás az (EU) 2017/1485 rendelet 172. és 173. cikkével összhangban;

b) a szinkronterület szintjén hatásos kimeneti teljesítményre vonatkozó fel-, illetve leterhelési korlátozások az (EU) 2017/1485 rendelet 137. cikkével összhangban.

(5) Az (1) bekezdéssel összhangban lévő közös elszámolási szabályok legalább azokat a rendelkezéseket foglalják magukban, hogy a szándékolt energiacsere az alábbi kritériumok alapján kerüljön kiszámításra:

a) az érintett TSO-k közötti egyeztetett időszakokra vonatkozóan;

b) irányonként;

c) az (5) bekezdés a) pontja szerinti időszakokra kiszámított teljesítménycsere integrálja alapján.

(6) A szándékolt energiacsere közös elszámolási szabályai az (1) bekezdés a), b) és c) pontjának megfelelően figyelembe veszik:

a) valamennyi, a 30. cikk (1) bekezdésével összhangban megállapított kiegyenlítő szabályozási energia árat;

b) a 30. cikk (3) bekezdésével összhangban a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére felhasznált övezetközi kapacitás árazási módszertanát.

(7) A szándékolt energiacsere közös elszámolási szabályai az (1) bekezdés d) pontjával összhangban figyelembe veszik a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás működtetéséhez igénybe vett övezetközi kapacitásnak a 30. cikk (3) bekezdése szerinti árazási módszertanát.

(8) Valamennyi TSO összehangolt mechanizmust hoz létre a TSO-k közötti elszámolások helyesbítésére.

51. cikk

Nem szándékolt energiacsere

(1) E rendelet hatálybalépését követő tizennyolc hónapon belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki a nem szándékolt energiacserére alkalmazandó közös elszámolási szabályokról. A javaslatnak az alábbi követelményeket kell tartalmaznia:

a) a szinkronterületről vételezett energia nem szándékolt cseréje árának tükröznie kell a frekvencia-helyreállítási eljárások vagy tartalékhelyettesítési eljárás céljából az e szinkronterületre aktivált felirányú kiegyenlítő szabályozási energia árát;

b) a szinkronterületre betáplált energia nem szándékolt cseréje árának tükröznie kell a frekvencia-helyreállítási eljárások vagy tartalékhelyettesítési eljárás céljából az e szinkronterületre aktivált leirányú kiegyenlítő szabályozási energia árát.

(2) E rendelet hatálybalépését követő tizennyolc hónapon belül valamennyi aszinkron módon csatlakozó TSO javaslatot dolgoz ki az aszinkron módon csatlakozó TSO-k közötti, nem szándékolt energiacserére alkalmazandó közös elszámolási szabályokról.

(3) A TSO-k közötti, nem szándékolt energiacsere közös elszámolási szabályaira vonatkozó javaslatok biztosítják a költségek és bevételek igazságos és egyenlő elosztását.

(4) Valamennyi TSO összehangolt mechanizmust hoz létre a TSO-k közötti elszámolások helyesbítésére.

4. FEJEZET

Kiegyenlítőenergia-elszámolás

52. cikk

Kiegyenlítőenergia-elszámolás

(1) Minden egyes TSO, vagy adott esetben harmadik fél a saját menetrendkezelési területén vagy menetrendkezelési területein belül az 53. cikk szerinti valamennyi kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakra a 49. és 54. cikk alapján kiszámított kiegyenlítetlenségeket minden egyes mérlegkörfelelőssel elszámolja az 55. cikk alapján kiszámított, megfelelő kiegyenlítőenergia-egységár ellenében.

(2) E rendelet hatálybalépését követő egy éven belül valamennyi TSO javaslatot dolgoz ki, hogy tovább pontosítsa és harmonizálja legalább az alábbiakat:

a) az utasított eltérés 49. cikk szerinti, valamint a kereskedelmi szaldó, a kiegyenlítetlenség és az elszámolási mérési mennyiség kiszámítása az 54. cikk (3) bekezdésében leírt megközelítések egyike szerint;

b) a valamennyi kiegyenlítetlenségre vonatkozó kiegyenlítőenergia-egységár kiszámításához használt fő tényezők az 55. cikk alapján, beleértve adott esetben a frekvencia-helyreállítási tartalékból vagy a helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia elkerült aktiválási értékének meghatározását;

c) olyan egyáras kiegyenlítőenergia-egységárképzés alkalmazása valamennyi kiegyenlítetlenségre az 55. cikk alapján, amely meghatározza minden egyes kiegyenlítőenergiaegységár-számítási területre vonatkozó pozitív és negatív kiegyenlítetlenség egységes árát az adott kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakra; valamint

d) minden egyes kiegyenlítőenergiaegységár-számítási területre vonatkozó pozitív és negatív kiegyenlítetlenségekre kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakonként külön árat alkalmazó, az 55. cikk szerinti valamennyi kiegyenlítetlenségre vonatkozó kétáras kiegyenlítőenergia-egységárképzés alkalmazási feltételeinek és alkalmazási módszerének meghatározása, beleértve az alábbiakat:

   i. a feltételek, amelyek esetén a TSO-k a 2009/72/EK irányelv 37. cikke szerinti érintett szabályozó hatóságnak javasolhatja a kétáras árképzés alkalmazását, valamint hogy mely indoklások kötelezőek;

   ii. a kétáras árképzés alkalmazásának módszertana.

(3) A (2) bekezdés szerinti javaslat különbséget tehet az önálló teherelosztási modellek és a központi teherelosztási modellek között.

(4) A (2) bekezdés szerinti javaslatnak tartalmaznia kell egy bevezetési dátumot, amelynek az 5. cikk (2) bekezdés szerinti, az illetékes szabályozó hatóságok általi jóváhagyásától számított legkésőbb tizennyolc hónapon belül kell lennie.

53. cikk

Kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak

(1) A rendelet hatálybalépését követő három éven belül valamennyi TSO a 15 perces kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakot alkalmazza valamennyi menetrendkezelési területen, valamint biztosítja, hogy a piaci időegységek határai egybeessenek a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak határaival.

(2) Az egy szinkronterülethez tartozó TSO-k közösen kérhetnek mentességet az (1) bekezdésben meghatározott követelmény alól.

(3) Amennyiben az egy szinkronterülethez tartozó érintett szabályozó hatóságok az érintett szinkronterülethez tartozó TSO-k kérésére vagy saját kezdeményezésükre megadják a mentességet az (1) bekezdésben foglalt követelmény alól, az említett hatóságok az Ügynökséggel közösen és legalább háromévente költség-haszon elemzést végeznek a szinkronterületeken belüli és azok közötti kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak harmonizálásáról.

54. cikk

A kiegyenlítetlenség kiszámítása

(1) Minden egyes TSO a menetrendkezelési területére vagy menetrendkezelési területeire kiszámítja adott esetben a végleges kereskedelmi szaldót, az elszámolási mérési mennyiséget, az utasított eltérést és a kiegyenlítetlenséget:

a) minden egyes mérlegkörfelelősre;

b) minden egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakra;

c) minden egyes kiegyenlítőenergia-számítási területre.

(2) A kiegyenlítőenergia-számítási terület megegyezik a menetrendkezelési területtel, kivéve a központi teherelosztási modell esetén, amikor a kiegyenlítőenergia-számítási terület lehet a menetrendkezelési terület egy része is.

(3) Az 52. cikk (2) bekezdése alapján kidolgozott javaslat megvalósításáig minden egyes TSO kiszámítja a mérlegkörfelelős végleges kereskedelmi szaldóját az alábbi megközelítések egyikének alkalmazásával:

a) a mérlegkörfelelősnek egyetlen végleges kereskedelmi szaldója van, amely megegyezik a külkereskedelmi menetrendjeinek és belkereskedelmi menetrendjeinek összegével;

b) a mérlegkörfelelősnek két végleges kereskedelmi szaldója van: az első a termelésből származó külkereskedelmi menetrendjeinek és belkereskedelmi menetrendjeinek összegével egyezik meg, a második a felhasználásból származó külkereskedelmi menetrendjeinek és belkereskedelmi menetrendjeinek összegével egyezik meg;

c) központi teherelosztási modell esetében a mérlegkörfelelősnek kiegyenlítőenergia-számítási területenként több végleges kereskedelmi szaldója is lehet, amelyek megegyeznek az villamosenergia-termelői létesítmények termelői menetrendjével vagy a villamosenergia-felhasználói létesítmények felhasználói menetrendjével.

(4) Minden egyes TSO szabályokat határoz meg az alábbiakra:

a) a végleges kereskedelmi szaldó kiszámítása;

b) az elszámolási mérési mennyiség meghatározása;

c) a 49. cikk szerinti utasított eltérés meghatározása;

d) a kiegyenlítetlenség kiszámítása;

e) a mérlegkörfelelős igénye a kiegyenlítetlenség újbóli kiszámítására.

(5) Az elszámolási mérési mennyiséget nem lehet kiszámítani olyan mérlegkörfelelős esetében, amelynek nincs betáplálása, sem vételezése.

(6) A kiegyenlítetlenség a mérlegkörfelelős és a TSO közötti elszámolási tranzakció méretét és irányát jelöli; a kiegyenlítetlenség adott esetben lehet:

a) negatív előjelű, amely a mérlegkörfelelős hiányát jelöli;

b) pozitív előjelű, amely a mérlegkörfelelős többletét jelöli.

55. cikk

Kiegyenlítőenergia-egységár

(1) Minden egyes TSO szabályokat határoz meg a kiegyenlítőenergia-egységár (amely lehet pozitív, nulla vagy negatív érték) 2. táblázat szerinti kiszámítására:

2. táblázat

A kiegyenlítetlenség kifizetése

	Pozitív kiegyenlítőenergia-egységár	Negatív kiegyenlítőenergia-egységár
Pozitív kiegyenlítetlenség	A TSO fizet a BRP-nek	A BRP fizet a TSO-nak
Negatív kiegyenlítetlenség	A BRP fizet a TSO-nak	A TSO fizet a BRP-nek

(2) Az (1) bekezdés szerinti szabályok tartalmazzák a frekvencia-helyreállítási tartalékból vagy a helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energia elkerült aktiválása értékének meghatározását.

(3) Minden egyes TSO megállapítja a kiegyenlítőenergia-egységárat az alábbiak tekintetében:

a) minden egyes kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak;

b) a kiegyenlítőenergiaegységár-számítási területei;

c) minden egyes kiegyenlítetlenségi irány.

(4) A kiegyenlítőenergia-egységár negatív kiegyenlítetlenség esetén nem lehet kevesebb, mint az alábbiak egyike:

a) a frekvencia-helyreállítási tartalékból és a helyettesítő tartalékból aktivált pozitív kiegyenlítő szabályozási energia súlyozott átlagára;

b) amennyiben a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak alatt egyik irányba sem történt kiegyenlítőszabályozásienergia-aktiválás, a frekvencia-helyreállítási tartalékra és a helyettesítő tartalékra vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia elkerült aktiválásának értéke.

(5) A kiegyenlítőenergia-egységár pozitív kiegyenlítetlenség esetén nem lehet több, mint az alábbiak egyike:

a) a frekvencia-helyreállítási tartalékból és a helyettesítő tartalékból aktivált negatív kiegyenlítő szabályozási energia súlyozott átlagára;

b) amennyiben a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak alatt egyik irányba sem történt kiegyenlítőszabályozásienergia-aktiválás, a frekvencia-helyreállítási tartalékra és a helyettesítő tartalékra vonatkozó kiegyenlítő szabályozási energia elkerült aktiválásának értéke.

(6) Amennyiben egy kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakon belül a frekvencia-helyreállítási tartalékból és a helyettesítő tartalékból származó pozitív és negatív kiegyenlítő szabályozási energia aktiválására is sor került, a kiegyenlítőenergia-egységárat legalább a (4) és (5) bekezdésekben foglalt elvek egyike alapján kell meghatározni a negatív és a pozitív kiegyenlítetlenség esetére.

5. FEJEZET

A kiegyenlítő szabályozási kapacitás elszámolása

56. cikk

Menetrendkezelési területen belüli beszerzés

(1) A 32. cikkben foglalt követelményeknek megfelelően az egy menetrendkezelési területhez tartozó kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatokat alkalmazó minden egyes TSO legalább a frekvencia-helyreállítási tartalék és helyettesítő tartalék elszámolására vonatkozó szabályokat állít fel.

(2) Az egy menetrendkezelési területhez tartozó, kiegyenlítőszabályozásikapacitás-ajánlatokat alkalmazó minden egyes TSO legalább a beszerzett frekvencia-helyreállítási tartalékot és helyettesítő tartalékot elszámolja a 32. cikkben foglalt követelményeknek megfelelően.

57. cikk

Menetrendkezelési területen kívüli beszerzés

(1) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő valamennyi TSO a 33. és 35. cikk alapján beszerzett kiegyenlítő szabályozási kapacitás elszámolására vonatkozó szabályokat állít fel.

(2) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő valamennyi TSO együttesen számolja el a beszerzett kiegyenlítő szabályozási kapacitást a 33. cikk alapján, a TSO–TSO elszámolási funkció használatával. A TSO–BSP modell alapján kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő TSO-k a 35. cikk alapján számolják el a beszerezett kiegyenlítő szabályozási kapacitást.

(3) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő valamennyi TSO szabályokat állít fel az övezetközi kapacitás IV. cím 2. fejezete szerinti felosztásának elszámolására.

(4) A kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő valamennyi TSO elszámolja a IV. cím 2. fejezete alapján felosztott övezetközi kapacitást.

VI. CÍM

ALGORITMUS

58. cikk

Kiegyenlítő szabályozási algoritmusok

(1) A 19., 20. és 21. cikk szerinti javaslatokban valamennyi TSO kialakít olyan algoritmusokat, amelyeket az aktiválásoptimalizáló funkció működtet a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválására. Ezek az algoritmusok:

a) figyelembe veszik a 29. cikk szerinti kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok aktiválási módszerét;

b) figyelembe veszik a 30. cikk szerinti kiegyenlítőszabályozásienergia-árképzési módszert;

c) figyelembe veszik az (EU) 2017/1485 rendelet III. címének IV. része szerinti kiegyenlítetlenségnettósítási és határkeresztező aktiválási eljárások leírását.

(2) A 22. cikk szerinti javaslatban valamennyi TSO kidolgoz egy olyan algoritmust, amelyet a kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás funkció működtet. Az algoritmus az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet IV. része szerinti kiegyenlítetlenségnettósítási eljárás elvégzésével minimalizálja a kiegyenlítő szabályozási források ellenirányú aktiválását.

(3) A 33. cikk szerinti javaslatban a kiegyenlítő szabályozási kapacitást cserélő két vagy több TSO olyan algoritmusokat alakít ki, amelyeket a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok beszerzése érdekében a kapacitásbeszerzésoptimalizáló funkció hajt végre. Ezek az algoritmusok:

a) minimalizálják a közösen beszerzett kiegyenlítő szabályozási kapacitás teljes beszerzési költségeit;

b) adott esetben figyelembe veszik az övezetközi kapacitás rendelkezésre állását, beleértve az övezetközi kapacitás biztosításának lehetséges költségeit.

(4) Az e cikkel összhangban kialakított algoritmusok:

a) betartják az üzembiztonsági korlátokat;

b) figyelembe veszik a műszaki és hálózati korlátokat;

c) adott esetben figyelembe veszik a rendelkezésre álló övezetközi kapacitást.

VII. CÍM

JELENTÉSTÉTEL

59. cikk

Európai jelentés a kiegyenlítő szabályozási piacok integrációjáról

(1) Az ENTSO-E egy európai jelentést tesz közzé, amely e rendelet végrehajtásának figyelemmel kísérésére, leírására és elemzésére összpontosít, valamint jelentést tesz az európai kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációjával kapcsolatos előrehaladásról, figyelembe véve a 11. cikk szerinti titoktartási kötelezettségeket.

(2) A jelentés formája az alábbiak szerint változhat:

a) e rendelet hatálybalépése után két évvel és utána minden második évben részletes jelentés készül;

b) e rendelet hatálybalépése után három évvel és utána minden második évben közzé kell tenni a jelentés rövidített verzióját az elért előrehaladás felülvizsgálata és a teljesítménymutatók frissítése érdekében.

(3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti jelentés:

a) leírja és elemzi a harmonizációs és integrációs folyamatot, valamint a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak harmonizációja és integrációja tekintetében az e rendelet alkalmazásán keresztül elért előrehaladást;

b) leírja az e rendelet szerinti megvalósítási projektek állapotát;

c) értékeli a megvalósítási projektek közötti kompatibilitást, és megvizsgálja a jövőbeli integráció szempontjából kockázatot jelentő esetleges fejleményeket;

d) elemzi a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása terén elért előrehaladást, és leírja a lehetséges korlátokat, előfeltételeket, valamint a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és a tartalékok megosztása további fejlesztésének érdekében megteendő lépéseket;

e) leírja a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások létező cseréit, és elemzi a lehetséges cseréket;

f) elemzi a szabványos termékek megfelelőségét a különböző kiegyenlítő szabályozási források legújabb fejlesztése és alakulása tekintetében, valamint javaslatokat tesz a szabványos termékek lehetséges javítására;

g) felméri a szabványos termékek további harmonizációjának szükségességét és azokat a lehetséges hatásokat, amelyek abból fakadnak, hogy a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációja nem harmonizált;

h) felméri a TSO-k által használt egyedi termékek meglétét és indokoltságát, valamint a termékeknek a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációjára kifejtett hatását;

i) felméri, hogy a kiegyenlítőenergia-elszámolás fő jellemzőinek harmonizációja hogyan halad, valamint értékeli a harmonizáció hiányából eredő következményeket és lehetséges torzulásokat;

j) bemutatja a 61. cikk szerinti költség-haszon elemzés eredményeit.

(4) Az ENTSO-E a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacaira vonatkozó, a jelentésekben használandó teljesítménymutatókat határoz meg. Ezek a teljesítménymutatók az alábbiakat tükrözik:

a) a kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok elérhetősége, beleértve a kiegyenlítő szabályozási kapacitásból származó ajánlatokat;

b) a kiegyenlítetlenségnettósításból, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások cseréjéből és a tartalékok megosztásából származó pénzügyi nyereségek és megtakarítások;

c) a szabványos termékek használatából eredő előnyök;

d) a kiegyenlítő szabályozás teljes költsége;

e) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak gazdaságossága és megbízhatósága;

f) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacain előforduló lehetséges hatékonysági problémák és torzulások;

g) a hatékonyság egyedi termékek alkalmazásából eredő csökkenése;

h) mind a szabványos termékekből, mind az egyedi termékekből származó, kiegyenlítő szabályozási célokra rendelkezésre álló és aktivált kiegyenlítő szabályozási energia mennyisége és ára;

i) a kiegyenlítőenergia-egységárak és a rendszer kiegyenlítetlensége;

j) a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások árának alakulása a korábbi években;

k) az övezetközi kapacitás kiegyenlítő szabályozási célokból történő felosztásából eredő várt és tényleges költségek és előnyök összehasonlítása.

(5) A végső jelentés benyújtása előtt az ENTSO-E előkészít egy jelentéstervezetre vonatkozó javaslatot. Ez a javaslat meghatározza a jelentés felépítését, tartalmát és a jelentésben használandó teljesítménymutatókat. A javaslatot az Ügynökséghez kell eljuttatni, amelynek a javaslat leadását követő két hónapon belül jogában áll módosításokat kérni.

(6) A (2) bekezdés a) pontja szerinti jelentésnek tartalmaznia kell egy angol nyelvű vezetői összefoglalót minden egyes TSO 60. cikk szerinti kiegyenlítő szabályozásról szóló jelentéseiről.

(7) A jelentéseknek alábontott információkat és mutatókat kell tartalmazniuk minden egyes menetrendkezelési területre, ajánlattételi övezethatárra és LFC-blokkra vonatkozóan.

(8) Az ENTSO-E legkésőbb hat hónappal a jelentéssel érintett év végét követően közzéteszi a jelentéseket az interneten, és benyújtja azokat az Ügynökségnek.

(9) Azon határidőt követően, amely után valamennyi TSO-nak alkalmazza a 19. cikk (5) bekezdése, a 20. cikk (6) bekezdése, a 21. cikk (6) bekezdése és a 22. cikk (5) bekezdése szerinti európai platformokat, valamennyi TSO felülvizsgálja a jelentések tartalmát és közzétételi feltételeit. A felülvizsgálat eredménye alapján az ENTSO-E kidolgoz egy javaslatot a jelentések új felépítésének kialakítására és a közzétételük időzítésére, valamint benyújtja azt az Ügynökségnek. Az Ügynökség a javaslat benyújtását követő három hónapon belül jogosult arra, hogy módosításokat írjon elő.

60. cikk

A TSO-k jelentése a kiegyenlítő szabályozásról

(1) Minden egyes TSO legalább kétévente jelentést tesz közzé az előző két naptári évre vonatkozó kiegyenlítő szabályozásról, figyelembe véve a 11. cikk szerinti titoktartási kötelezettségeket.

(2) A kiegyenlítő szabályozásról szóló jelentés:

a) tájékoztatást nyújt a rendelkezésre álló, beszerzett és felhasznált egyedi termékek mennyiségéről, valamint a 26. cikkben foglalt feltételek szerint az egyedi termékek használatának indokoltságáról;

b) összefoglaló elemzést nyújt a tartalékkapacitás méretezéséről, beleértve a kiszámított tartalékkapacitási követelmények indokoltságát és magyarázatát;

c) összefoglaló elemzést nyújt a tartalékkapacitás optimális biztosításáról, beleértve a kiegyenlítő szabályozási kapacitás mennyiségének indokoltságát;

d) elemzi az egyedi termékekkel kapcsolatos költségeket és hasznokat, a lehetséges hatékonysági problémákat és torzulásokat; a verseny, a piac töredezettsége, a keresletoldali válasz és a megújuló energiaforrások részvétele, ezen kívül a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációja, valamint az egyéb villamosenergia-piacokon megjelenő mellékhatások tekintetében;

e) elemzi a kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréjének és a tartalékok megosztásának lehetőségeit;

f) magyarázatot és igazolást ad a kiegyenlítő szabályozási kapacitásnak kiegyenlítő szabályozási kapacitás cseréje és tartalékok megosztása nélküli beszerzésére;

g) elemzi a frekvencia-helyreállítási tartalékból, valamint, amennyiben alkalmazandó, a helyettesítő tartalékból származó kiegyenlítő szabályozási energiára vonatkozó aktiválásoptimalizáló funkciók hatékonyságát;

(3) A kiegyenlítő szabályozásról szóló jelentés vagy angol nyelven készül, vagy angol nyelvű vezetői összefoglalóval van ellátva.

(4) A korábban közzétett jelentések alapján a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban az illetékes szabályozó hatóságnak jogában áll tartalmi vagy strukturális változtatásokat kérni a TSO-k kiegyenlítő szabályozásra vonatkozó következő jelentéseinek tekintetében.

VIII. CÍM

KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS

61. cikk

Költség-haszon elemzés

(1) Amennyiben e rendelet alapján a TSO-k költség-haszon elemzést végeznek, a költség-haszon elemzés kezdete előtt legalább hat hónappal meghatározzák a költség-haszon elemzés módszertanát és kritériumait, majd benyújtják azt a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban illetékes szabályozó hatóságoknak. Az illetékes szabályozó hatóságoknak jogukban áll együttesen a kritériumok és a módszertan módosítását kérni.

(2) A költség-haszon elemzés legalább az alábbiakat veszi figyelembe:

a) műszaki megvalósíthatóság;

b) gazdaságosság;

c) a versenyre és a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációjára gyakorolt hatás;

d) a megvalósítás költségei és hasznai;

e) az európai és nemzeti kiegyenlítő szabályozási költségekre gyakorolt hatás;

f) az európai villamosenergia-piaci árakra gyakorolt lehetséges hatás;

g) a TSO-k és a mérlegkörfelelősök képessége arra, hogy eleget tegyenek a kötelezettségeiknek;

h) az érdekelt felekkel közösen kiértékelve a piaci szereplőkre gyakorolt hatás további műszaki és informatikai követelmények tekintetében.

(3) Valamennyi érintett TSO benyújtja a költség-haszon elemzés eredményét, valamint a költség-haszon elemzés során azonosított lehetséges problémák megoldására irányuló, indoklással ellátott javaslatát valamennyi illetékes szabályozó hatóságnak.

IX. CÍM

ELTÉRÉSEK ÉS FIGYELEMMEL KÍSÉRÉS

62. cikk

Eltérések

(1) A 2009/72/EK irányelv 37. cikke alapján egy szabályozó hatóság egy TSO kérésére vagy saját kezdeményezésre a (2)–(12) bekezdéssel összhangban engedélyezheti a TSO-(k)nak az e rendelet egy vagy több rendelkezésétől való eltérést.

(2) Egy TSO az alábbi követelményektől való eltérést kérvényezheti:

a) azon határidők, amelyek után egy TSO-nak alkalmaznia kell a 19. cikk (5) bekezdése, a 20. cikk (6) bekezdése, 21. cikk (6) bekezdése és a 22. cikk (5) bekezdése szerinti európai platformokat;

b) az integrált menetrendkezelés kapuzárási időpontjának meghatározása a 24. cikk (5) bekezdése szerinti központi teherelosztási modell esetében, és a 24. cikk (6) bekezdése szerinti integrált menetrendkezelési eljárásra vonatkozó ajánlatok módosításának lehetősége;

c) a 41. cikk (2) bekezdése szerinti piaci alapú felosztási eljárás, vagy a 42. cikk (2) bekezdése szerinti gazdaságossági elemzésen alapuló felosztási eljárás során felosztott övezetközi kapacitás maximális mennyisége;

d) az 53. cikk (1) bekezdése szerinti kiegyenlítőenergia-elszámolási időszak harmonizációja;

e) a 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 54., 55., 56. és 57. cikk szerinti követelmények megvalósítása.

(3) Az eltérési eljárás átlátható, megkülönböztetésmentes, elfogulatlan, jól dokumentált, és észszerű kérelmen alapul.

(4) A TSO-k legalább hat hónappal az eltérés iránti kérelemmel érintett előírás alkalmazása előtt nyújtják be az eltérés iránti írásos kérelmet az illetékes szabályozó hatóságnak.

(5) Az eltérés iránti kérelem az alábbi információkat tartalmazza:

a) az előírások, amelyekre az eltérés vonatkozik;

b) a kért eltérési időszak;

c) részletes terv és ütemezés arra vonatkozóan, hogy az eltérési időszak lejárta után hogyan oldják meg és biztosítják e rendelet érintett rendelkezéseinek alkalmazását;

d) a kért eltérés szomszédos piacokra gyakorolt hatásának értékelése;

e) az európai kiegyenlítő szabályozási piacok integrációját érintő, a kért eltérésből eredő lehetséges kockázatok felmérése.

(6) Az illetékes szabályozó hatóság a kérelem hozzá való beérkezését követő naptól számított hat hónapon belül döntést hoz az eltérés iránti kérelemről. Ez a határidő a lejárat előtt három hónappal meghosszabbítható, amennyiben az illetékes szabályozó hatóságnak további információra van szüksége az eltérést kérvényező TSO-tól. A kiegészítő határidő az összes információ beérkezésének napján kezdődik.

(7) Az eltérést kérvényező TSO a szabályozó hatóság által kért kiegészítő információkat az ilyen kéréstől számított két hónapon belül megküldi. Amennyiben a TSO nem küldi meg a kért információt a határidőn belül, az eltérés iránti kérelem visszavontnak tekintendő, kivéve, ha a lejárat ideje előtt:

a) az illetékes szabályozó hatóság úgy dönt, hogy engedélyezi a határidő-hosszabbítást; vagy

b) a TSO indoklással ellátott beadványban tájékoztatja az illetékes szabályozó hatóságot arról, hogy az eltérés iránti kérelem teljes.

(8) Az eltérés iránti kérelem kiértékelésekor vagy az eltérés saját kezdeményezésre történő megítélése előtt az illetékes szabályozó hatóság az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

a) az érintett rendelkezés vagy rendelkezések végrehajtásával kapcsolatos nehézségek;

b) az érintett rendelkezés vagy rendelkezések üzembiztonsággal kapcsolatos kockázatai és következményei;

c) az érintett rendelkezés vagy rendelkezések végrehajtásának megkönnyítése érdekében tett lépések;

d) az érintett rendelkezés vagy rendelkezések végrehajtása elmulasztásának hatásai az egyéb európai piaci szereplőkkel szembeni megkülönböztetésmentesség és verseny tekintetében, különös tekintettel a keresletoldali válaszra és a megújuló energiaforrásokra;

e) az általános gazdaságosságra és az intelligens hálózati infrastruktúrára gyakorolt hatás;

f) más menetrendkezelési területekre gyakorolt hatások, és az európai piaci integrációs folyamatra vonatkozó általános következmények.

(9) Az illetékes szabályozó hatóság indoklással ellátott döntést hoz az eltérés iránti kérelemről vagy a saját kezdeményezésére elfogadott eltérésről. Amennyiben a szabályozó hatóság engedélyezi az eltérést, meghatározza annak időtartamát. Az eltérés kizárólag egyszer engedélyezhető, legfeljebb két évre; ez alól kivételt képeznek a (2) bekezdés c) és d) pontjában foglalt eltérések, amelyek engedélyezhetőek 2025. január 1-ig.

(10) Az illetékes szabályozó hatóság értesíti döntéséről a TSO-t, az Ügynökséget és az Európai Bizottságot. A döntést a honlapján is közzéteszi.

(11) A szabályozó hatóságok nyilvántartást vezetnek valamennyi általuk engedélyezett vagy elutasított eltérésről, és hathavonta legalább egyszer naprakész és összevont nyilvántartást küldenek az Ügynökség részére, amelyről az ENTSO-E másolatot kap.

(12) A nyilvántartás főként az alábbiakat tartalmazza:

a) az engedélyezett vagy elutasított eltéréssel érintett előírások;

b) az eltérés tartalma;

c) az eltérés engedélyezésének vagy elutasításának indokai;

d) az eltérés engedélyezésének következményei.

63. cikk

Figyelemmel kísérés

(1) Az ENTSO-E figyelemmel kíséri e rendelet végrehajtását a 714/2009/EK rendelet 8. cikke (8) bekezdésének megfelelően. E rendelet végrehajtásának ENTSO-E általi figyelemmel kísérése legalább az alábbiakat foglalja magában:

a) az 59. cikk szerinti, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációjáról szóló európai jelentés elkészítése;

b) az e rendelet végrehajtásának figyelemmel kíséréséről szóló jelentés készítése, beleértve az alkalmazandó szabályoknak a piac integrációjának megkönnyítését célzó harmonizációjára gyakorolt hatást.

(2) Az e rendelet hatálybalépésétől számított hat hónapon belül az ENTSO-E véleményezés céljából figyelemmel kísérési tervet nyújt be az Ügynökséghez, a készítendő jelentésekkel és az esetleges frissítésekkel kapcsolatban.

(3) E rendelet hatálybalépésétől számított tizenkét hónapon belül az Ügynökség az ENTSO-E-vel együttműködve összeállítja a 714/2009/EK rendelet 8. cikke (9) bekezdésének és 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően az ENTSO-E által az Ügynökséghez továbbítandó információk listáját. A releváns információk listáját szükséges lehet frissíteni. Az ENTSO-E átfogó, egységesített formátumú, digitális adatarchívumot tart fenn az Ügynökség által kért információkról.

(4) Az (1) és (3) bekezdéssel összhangban valamennyi TSO megadja az ENTSO-E részére a feladatok ellátásához kért adatokat.

(5) A piaci szereplők és más, a kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások piacainak integrációja szempontjából releváns szervezetek az Ügynökség és az ENTSO-E együttes kérésére megküldik az ENTSO-E részére az (1) és (3) bekezdésnek megfelelő figyelemmel kíséréshez szükséges információkat azon információk kivételével, amelyeket a 2009/72/EK irányelv 37. cikkével összhangban illetékes szabályozó hatóságok, az Ügynökség vagy az ENTSO-E mindenkori figyelemmel kísérési feladataik végrehajtásával összefüggésben már megkaptak.

X. CÍM

ÁTMENETI ÉS VÉGLEGES RENDELKEZÉSEK

64. cikk

Átmeneti rendelkezések Írország és Észak-Írország részére

A módszertanok vagy a feltételek kidolgozásában való részvételen kívül, amelyekre a vonatkozó határidők alkalmazandók, e rendelet követelményei 2019. december 31-től alkalmazandók Írországra és Észak-Írországra.

65. cikk

Hatálybalépés

(1) Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

(2) A 14., 16., 17., 28., 32., 34–36., 44–49. és 54–57. cikk tekintetében e rendelet egy évvel a rendelet hatálybalépése után alkalmazandó.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2017. november 23-án.

a Bizottság részéről

az elnök

Jean-Claude JUNCKER